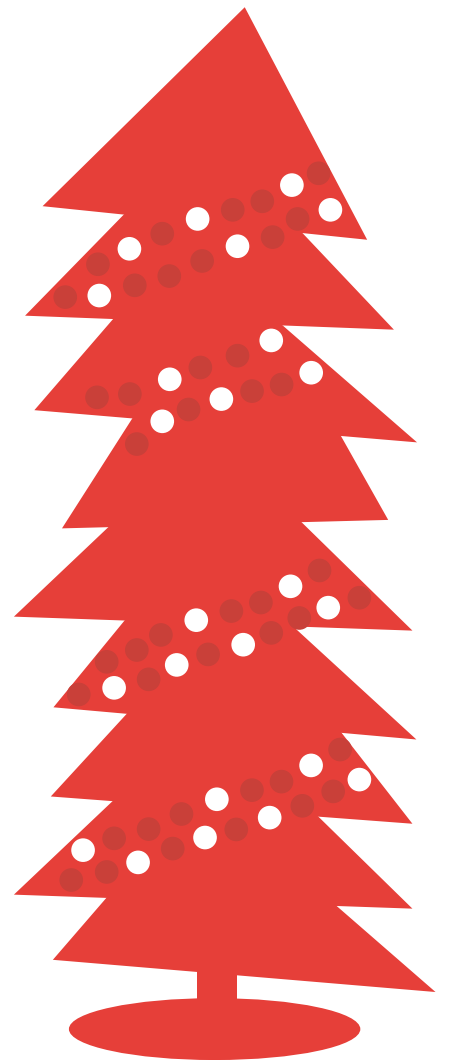

Arkeen voimaa
tukitoiminnasta

Hemvårdaren
går i ur och
skur

Stadi täynnä
joulutapahtumia

Lukijakilpailu
Sivulla 20 liikutaan
1930-luvun
maisemassa.

KUVA KIMMO BRANDT

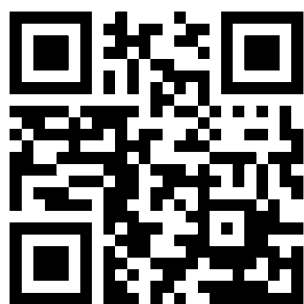

KUVA HSL

- 05 KUTSUPLUS-BUSSI** vie ketterästi haluttuun paikkaan. Jouko-bussilinjat muuttuvat ensi vuonna tavallisiksi pikkubussilinjoiksi.
- 07 RYHMÄTOIMINTA** ja vertaistuki auttavat pitkäaikaissairaita parempaan arkeen.
- 08 TUHAT** helsinkiläistä kertoi lempipaikastaan kaupunginmuseon kyselyssä. Mikä on sinun tärkeä paikkasi Helsingissä?
- 12 OMAISIAAN** hoitaville on tarjolla tukea, virkistystä ja neuvontaa.
- 13 VAPAAEHTOINEN** tukihenkilö voi tulla avuksi, kun lapsen elämästä puuttuu turvallisia aikuisia.
- 14 PÄÄHENKILÖ.** Muotoilujohtaja Anne Stenros kannustaa naisia teknologiauralle.
- 16 RAKAS PÄÄKAUPUNKINI.** Liikennelementäjä Teemu Pöyhönen kehittäisi talvipyöräilyä ja tiukentaisi liikennekuria.
- 21 HSY** antaa vinkkejä ympäristöystävälliseen joulun viettoon ja jätteiden käsittelyyn.
- 25 INFO PÅ SVENSKA.** Ett starkt svenskt rum i storstaden fyller 100 år. Arbis skall fira 2014.

English supplement

Helsinki-info – this printed newspaper – is published by the City of Helsinki and distributed to all Helsinki households six times a year. The English Supplement is published on the City website at www.hel.fi/helsinki-info In English.

Keskustele ja kommentoi Helsinki-infon Facebook-sivulla, jonne pääsee oheisesta QR-koodista tai osoitteesta <https://www.facebook.com/HelsinkiInfo>.

LUKIJOIDEN mielipiteet Helsinki-infosta ovat tärkeitä meille lehdentekijöille, koska haluamme parantaa kaupungin asukaslehteä. Avasimme nettisivuillemme (www.hel.fi/helsinki-info) kyselyn, jossa kartoitamme mielipiteitänne ja toiveitänne lehdestä. Kyselyyn voi vastata vuoden loppuun asti myös paperikaavakkeella, jonka saa kaupungintalon aulan Virka-infosta osoitteesta Pohjoisesplanadi 11–13.

Vastanneiden kesken arvotaan kirjapalkintoja. Toivomme toki lukijoilta palautetta ja juttuideoita muulloinkin, esimerkiksi osoitteeseen helsinki-info.palaute@hel.fi.

Hyvää loppuvuotta toivottaen ja ajatuksianne odottaen

HELSINKI-INFON TOIMITUS

HELSINKI-INFO

Numero 6 • 2013

Jakelu 2.–5.12. ja 9.12.
37. vuosikerta

JULKAISIJA

Helsingin kaupunki,
PL 1, 00099 Helsingin kaupunki
p. 310 1641 (vaihde)
www.hel.fi/helsinki-info

VASTAAVA TOIMITTAJA

Rita Ekelund

TOIMITUSSIHTEERI

Tiina Kotka

TOIMITTAJA

Tellervo Katz

RUOTSINKIELISET SIVUT

Nina Weckström

ULKOASU

Saku Heinänen & Jesper Vuori

TAITTO

Heikki Sallinen

KANNEN KUVITUS

Varpu Kangas

KIRJAPAINO

Sanomapaino, Vantaa

PAINOSMÄÄRÄ

366 664 kpl

ISSN

0782-0453

JAKELUASIAT

Itella,
p. 0200 71000,
asiakaspalvelu@posti.fi

SEURAAVA HELSINKI-INFO

jaetaan 10.–14.2.2014.

PALAUTETTA LEHDESTÄ

voi lähettää joko postitse
(Helsinki-info, PL 1,
00099 Helsingin kaupunki)
tai sähköisesti osoitteeseen
helsinki-info.palaute@hel.fi.

Kulttuurin välittäjä

Vuoden pakolaisnainen **Mi Mi Po Hti**, 51, nauttii työstään päiväkodissa.

① Mitä työhösi kuuluu?

Hoidan 3–5-vuotiaita lapsia päiväkotia Hertassa Pasilassa. On ihanaa tehdä tätä työtä, koska rakastan lapsia ja viihdyn heidän kanssaan. Nuorena toivoin suurta perhettä, mutta sain vain kaksi poikaa. Nyt hoidan näitä lapsia kuin he olisivat omiani.

② Miten päädyit työhösi?

Tulin mieheni ja 12- ja 4-vuotiaiden poikieni kanssa pakolaisena Suomeen vuonna 2000. Mieheni oli joutunut pakenemaan Burmasta, nykyisestä Myanmarista, poliittisen toiminnan vuoksi jo vuonna 1988 ja monien vaiheiden jälkeen päädyimme Thaimaan kautta Kuopioon. Parin vuoden kuluttua muutimme Helsinkiin. Sain aluksi töitä postikeskuksesta. Työskentelin historianopettajana kotimaassani, ja halusin taas työhön lasten pariin. Pääsin päiväkotia Herttaan päiväkotiapulaiseksi ja opiskelin samalla iltaisin lähihoitajaksi. Olen työskennellyt Hertassa vakinaisesti kahdeksan vuotta.

③ Mitkä ovat tavoitteesi?

Tavoitteeni liittyvät itseni kehittämiseen, muiden auttamiseen, kulttuuriin ja suvaitsevaisuuden edistämiseen. Perustin mieheni kanssa Suomen burmalaisen yhdistyksen, joka tarjoaa kulttuurin ja kielen opetusta burmalaisille lapsille, jotta he eivät unohtaisi juuriaan. Opastan myös burmalaislukkaita talousasioissa ja työn sekä opiskelupaikan etsimisessä. Olen itsekin aloittamassa sosionomiopintoja.

④ Millaisia terveisiä lähettäisit helsinkiläisille?

Suomalaisilla ja maahanmuuttajilla on omat kulttuurinsa, mutta ne myös yhdistävät meitä. Kulttuuri tuo iloa, rakkautta ja rauhaa. Kulttuuritilaisuuksissa, esimerkiksi Maailma kylässä -festivaalilla, kantasuomalaisten on helppo tutustua eri kulttuurien edustajiin.

Haluan muistuttaa muille maahanmuuttajille, että kun saa oikeuksia, tulee myös velvollisuuksia. Täällä pitää opiskella suomen kieltä, jotta saa työtä, ja sillä tavoin voi maksaa takaisin kaikesta hyvästä mitä on saanut osakseen.

TELLERVO KATZ

Vuoden pakolaisnainen

SUOMEN PAKOLAISAPU palkitsi Mi Mi Po Htin työstään kulttuurin sekä lasten ja nuorten parissa valitsemalla hänet vuoden 2013 pakolaisnaiseksi. Kannustuspalkinnolla halutaan tukea ja edistää pakolaisnaisten asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa.

Mi Mi Po Hti sanoo, että päiväkotia Hertta on hänen mielipaikkansa, koska siellä on lapsia.

KERÄYS

Lahjoita lastensairaalalle

JOKAINEN voi edistää uuden lastensairaalan rakentamista. Sitä varten perustetun tukiyhdistyksen tavoitteena on kerätä 30 miljoonaa euroa valtakunnallista lasten erikoissairaanhoidon keskittyvää huippuyksikköä varten. Lahjoituksen voi tehdä tilisiirtona seuraavin tiedoin: Uusi Lastensairaala tukiyhdistys 2017 ry, FI 93 5541 2820 019967 (OP-Pohjola), viitenumero 201 70211. Jos haluaa nimensä julkaistavaksi uusilastensairaala2017.fi-nettisivulla tulee

käyttää viitenumeroa 20170208.

Yksityishenkilöiden tapoja tehdä lahjoitus ovat tilisiirto, toistuva tillilahjoitus, merkki- ja juhlapäivälahjoitus, muisto-, testamentti- tai suurlahjoitus, puhelinsoitto, tekstiviesti ja tukiyhdistyksen jäsenyys.

☎ **Lisätietoja:** <http://uusilastensairaala2017.fi>

LIIKUNTA

Nyt uimaan

UIMINEN on Suomessa kansalaistaito. Tule uimahalliin! -opas rohkaisee kaikkia kaupunkilaisia, myös maahanmuuttajia, käyttämään Helsingin uimahallien palveluja. Oppaassa kerrotaan muun muassa toimintatavoista peseytymistiloissa ja altaalla, lasten valvonnasta ja uima-asuista.

Oppaan on laatinut Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto. Se on julkaistu 10 kielellä osoitteessa www.suh.fi/tuleuimahalliin.

YMPÄRISTÖVASTUU

Konsteja ruokahävikin torjuntaan

Kaupungin ammattikeittiöissä kampanjoidaan ruokahävikin vähentämiseksi.

JÄTTEEKSI päätyvä ruoka kuormittaa ympäristöä ja vastaavasti keventää kukkaroa. Kodeissa ja ammattikeittiöissä syntyy ruokahävikkiä eri syistä. Kaupungin ruokaloissa ja ravintoloissa pyörievien teemakampanjoiden avulla pyritään vaikuttamaan sekä keittiöhenkilökunnan että ruokailijan tekemiin valintoihin.

Kaupungin kouluissa ja oppilaitoksissa on käynnissä *Syön mitä otan*-kampanja, joka kannustaa vähentämään biojätteeseen päätyvän ruuan määrää. Kampanjan aikana oppilaat, opettajat ja keittiön henkilökunta pohtivat yhdessä keinoja, joiden avulla vähentää keittiössä, linjastolla ja lautasella syntyvää hävikkiä.

Tavoitteena on vähentää jätteen määrää neljällä prosentilla vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna. Oppilaat tekevät kouluittain yhteenvetä kampanjan tuloksista. Opetusvirasto kokoaa kampanjan tulokset keväällä 2014.

"Yhteinen tavoite jätteiden synnyn vähentämiseksi jatkuu myös tulevana vuosina", vakuuttaa ruokapalvelupäällikkö **Airi Rintamäki** Helsingin opetusvirastosta.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY ja Ilmastoinfo tuottivat marraskuussa lounas- ja opiskelijaravintoloihin *Ruokaa vai roskaa*-kampan-

jan. Ruokailijoita kehoitettiin kiinnittämään huomiota lautashävikkiin eli lautasilta jätteenä päätyvän ruuan määrään. Myös keittiöissä syntyvää hävikkiä seurattiin, jotta saataisiin selville mitä jätteenä päätyy ja miksi. Keittiöhenkilökunta pystyy tietojen avulla kehittämään keinoja jätteen vähentämiseksi. Kampanjan tulokset selviävät joulukuussa.

Helsingin kaupungin omistama liikelaitos Palmia tuottaa kaupungin ruokapalvelut. Kampanjoinnin lisäksi joissakin kaupungin henkilöstöravintoloissa estetään hävikkiä myymällä lounaalta tähteeksi jäänyttä ruokaa henkilökunnalle.

RUOKAHÄVIKKI tarkoittaa alun perin syömäkelpoisen ruuan päätymistä jätteenä. Ruokahävikkiä syntyy eniten kotitalouksissa.

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen MTT:n kesäkuussa julkaistun tutkimuksen mukaan pääkaupunkiseudun asukas heittää 18 kiloa ruokaa sekajätteeseen vuodessa. Tähän kun lisätään biojätteeksi päätyvä ruoka ja viemäriin kaadettu maito, tulee kokonaishävikiksi 24 kiloa vuodessa. Rahallisesti tämä hävikki on 125 euroa asukasta kohden vuodessa.

MIIA IISAKKILA

PIIRROS ESSI RUUSKANEN

Miten vähentää ruokahävikkiä kotona?

- ☎ Käytä nopeimmin pilaantuvat tuotteet ensin.
- ☎ Suunnittele mitä aiot syödä, tarkista mitä kaapeista löytyy ja tee ostoslista ennen kauppaan lähtöä.
- ☎ Tee ruokaa vain sen verran, mitä ehdit syödä.
- ☎ Jos ruokaa jää yli, pakasta se.
- ☎ Suurempia ja suhteellisesti halvempia pakkauskokoja suosimalla et säästä, jos tuotteesta osa päätyy roskaksi. Tiesitkö myös, että pakkauksen ympäristövaikutukset ovat pienemmät kuin poisheitetyn ruuan?

Lisätietoja ruokajätteen vähentämisestä erityisesti joulun aikaan on HSY:n teemasivulla 22.

Kouluun ilmoittautumaan

KUVA RHINCEROS OY

KOULUNSA aloittavat ensi syksynä vuonna 2007 syntyneet lapset. Perheille lähetetään tammikuun alussa oppivelvollisuusilmoitus, johon on merkitty lapsen asuinosoitteen mukainen lähikoulu. Samalla perhe saa sähköisessä ilmoittautumisessa tarvittavan käyttäjätunnuksen salasanoineen ja muuta tietoa. Kouluun ilmoittaudutaan joko käymällä koululla keskiviikkona 29.1.2014 kello 8–10 tai 17–19 tai sähköisesti 7.–29.1.2014 osoitteessa wilma.edu.hel.fi. Lisätietoa saa opetusviraston nettisivulta www.edu.hel.fi ja neuvontaja palvelupisteestä, joka on avoinna arkisin kello 8.15–16 (Hämeentie 11 A, 3. krs, p. 09 310 86400, neuvonta.opetusvirasto@hel.fi).

Metro miellytti

KUN HSL keväällä mittasi matkustajien tyytyväisyyttä joukkoliikennepalveluihin, 82 prosenttia matkustajista antoi hyvän arvosanan ja 2 prosenttia huonon. Kyselyllä tavoitettiin 25 000 matkustajaa metrossa, raitiovaunuissa, busseissa ja lähijunissa. Keskimäärin tyytyväisiä olivat metron matkustajat.

Lähde: HSL:n asiakastyytyväisyyskysely 2013, www.hsl.fi

82 %

tyytyväisiä
joukko-
liikenteeseen.

KUVA HSL

Netissä etukäteen tilattava Kutsuplus vie perille ilman vaihtoja.

JOUKKOLIIKENNE

Pikkubusseilla ketterästi

NYT VOI TILATA Kutsuplus-bussin kuljettamaan vaihdoitta halutulle pysäkillle. Matkat vaikkapa harrastuksiin, koukkuksiin ja ostoksille sujuvat näppärästi pikkubussilla. Matka varataan ja maksetaan internetissä etukäteen ja kyyti jaetaan samaan suuntaan kulkevien kanssa.

Bussit liikennöivät Kehä I:n sisäpuolella. Tähän mennessä kuljetuksen on voinut saada maanantaista perjantaihin kello 7.30–18.30. Palvelua laajennetaan palautteiden perusteella joulukuun aikana, jolloin bussit alka-

vat liikennöidä kello 6–23.

Käyttääkseen palvelua asiakkaan tulee rekisteröityä käyttäjäksi osoitteessa www.kutsuplus.fi. Matkat myös tilataan ja maksetaan siellä. Varaajalle saattaa olla tarjolla useampia yhteyksiä, joiden hinta vaihtelee matka-ajan mukaan. Lähtömaksu on 3,50 euroa, jonka lisäksi peritään 0,45 euron kilometrimaksu. Matka maksetaan Matkakukkaro-sovelluksella, jonne voi ladata saldoa pankkitililtä tai luottokortilta. Tilauksen voi tehdä aikaisintaan tuntia ennen lähtöä.

Busseissa on varattavissa paikka lastenvaunuille. Esteettömiä bussit eivät kuitenkaan ole, sillä niissä ei ole hissiä pyörätuolia varten.

Helsingin seudun liikenteen (HSL) tarjoama Kutsuplus-palvelu on uudenlaista joukkoliikennettä. Sen toivotaan vähentävän tarvetta yksityisautoiluun ja siten myös helpottavan ruuhkaa kantakaupungin alueella. Palvelua kokeillaan vuoden 2015 loppuun asti.

MIIA IISAKKILA

☎ Lisätietoja: www.kutsuplus.fi

Jouko-linjat uusiksi

JOUKO-KAUPUNGINOSALINJAT muuttuvat 1.1.2014 tavallisiksi pikkubussilinjoiksi. Jouko-nimitys ja linjatunnukset edessä ollut J-kirjain jäävät pois käytöstä. Myös linjojen numerot sekä reitit muuttuvat. Entisellään kuitenkin säilyy palvelun luonne kiireettömänä matkantekona pikkuteitä pitkin palvelujen äärelle.

Vuoroja tulee paikoin lisää ja myös liikennöintiajat pitenevät. Joukon kolme kutsulinjaa J60, J74 ja J84 lopetetaan. Kutsubusseja voi tilata puhelimitse omalle pysäkillen vielä vuoden loppuun asti.

Koko pikkubussikanta uusitaan ja samalla sen ulkonäkö muuttuu HSL:n ilmeen mukaiseksi. Ajoneuvot ovat matalalattiaisia ja niihin on esteetön pääsy. Tilaa on vähintään yhdelle pyörätuolille.

Matkoilla käyvät samat liput kuin muissakin HSL:n liikennevälineissä. Liikennesääntöjen sallimissa bussit pysähtyvät myös pysäkkien välillä ja tarvittaessa kuljettaja auttaa matkustajia bussiin siirtymisessä sekä sieltä poistumisessa.

Vaikka pikkubussilinjat on suunniteltu liikuntaesteisille ja ikäihmisille, niin kaikki matkustajat ovat tervetulleita kyytiin.

Vuoden 2014 alussa aloittavista linjoista valmistuu joulukuussa aluekohtaiset esitteet, joita on jaossa busseissa sekä kaupungin palvelupisteissä. Aikataulutietoja saa myös nettiosoitteesta www.hsl.fi tai asiakaspalvelun numerosta 09 4766 4000.

Helsingin seudun liikenne (HSL) on kuntayhtymä, joka vastaa pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen suunnittelusta ja tilaamisesta sekä Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta. HSL:n järjestämässä liikenteessä tehdään vuosittain noin 60 prosenttia kaikista Suomen joukkoliikennematkoista.

KUVA MIKA RUUSUNEN

TUNNUSTUKSET

Kjell Westö sai kulttuuripalkinnon

KIRJAILIJA Kjell Westö sai vuoden 2013 Helsingin kulttuuripalkinnon, joka on suuruudeltaan 10 000 euroa. Palkinnonsaajan valinnut kirjasto- ja kulttuurilautakunta totesi Westön olevan kirjailijana ainutlaatuinen Helsingin historian ja helsinkiläisyyden kuvaaja, joka käsittelee rohkeasti kipeitäkin asioita. Palkinto myönnetään vuosittain helsinkiläiselle taiteilijalle tunnustuksena merkittävistä taiteellisista ansioista tai merkittävästä työstä Helsingin kulttuurielämän hyväksi.

Kaupunki jakoi lisäksi 73 taiteilijalle taideapurahat, joiden yhteissumma on noin 246 000 euroa. Tänä vuonna palkittiin näyttämö- ja sirkustaiteen, elokuvan, valokuvan ja klassisen musiikin edustajia.

OSOITTEENMUUTOS

Perhepalvelut muuttavat

HELSINGIN KAUPUNGIN perheoikeudellisten asioiden yksikkö muuttaa Kallion virastotalosta osoitteeseen Vironkatu 2. Ajanvaraus ja neuvonta palvelevat 10.12. alkaen. Myös pari- ja perheterapia, jota on annettu kolmessa eri paikassa, muuttaa osoitteeseen Vironkatu 2. Yksikkö palvelee koko Helsinkiä 9.12. alkaen. Muuttavien yksiköiden puhelinnumerot ja henkilökunnan sähköpostiosoitteet säilyvät ennallaan.

VERKOSSA

Hel.fi uudistuu

HELSINGIN kaupungin verkkosivu ja uudistetaan. Uudet sivut avataan kansalaisten kommentoitaviksi joulukuun alussa osoitteessa www.hel.fi. Uudistetut sivut skaalautuvat eri päätelaitteille. Käytetyimpien palvelujen löydettävyyttä on parannettu.

Päätöstiedottamista kehittämään

KAUPUNKI on julkaissut Päätöksentekimisen verkkopalvelun osoitteessa <http://dev.hel.fi/paatokset>. Sivulla voi testata kaupungin avoimen päätöstietoon perustuvia sovelluksia, joiden avulla kaupunkilainen voi nykyistä helpommin seurata kaupungin päätöksentekoa. Esimerkiksi omaa asuinalueita koskevia päätöksiä voi etsiä karttasovelluksen avulla.

Palvelu hyödyntää kaupungin sähköisen asianhallintajärjestelmän avointa tietoa, joka on julkaistu Helsinki Region Infoshare -hankkeen Open Ahjo -rajapinnassa. Palvelusta saadun palautteen perusteella päätöksentekoa koskevia verkkopalveluja voidaan kehittää entistä käyttäjäystävällisemmiksi.

Kommentoi kartalla

MILLAINEN olisi hyvä Helsinki vuonna 2050? Pitäisikö moottoritietä muuttaa kaupunkibulevardeiksi? Mitkä ovat tärkeimpiä virkistysalueita? Kaupunkisuunnitteluviraston karttakyselyn avulla kartoitetaan kaupunkilaisten näkemyksiä tulevan yleiskaavan pohjaksi. Vastaajat voivat merkitä kartalle esimerkiksi paikkoja, jonne voisi rakentaa asuntoja tai jonne kaivataan parempia kulkuyhteyksiä. Osoitteessa <http://helsinki.asiartkartalle.fi> olevaan kyselyyn voi vastata 9. joulukuuta asti.

VAIKUTTAMISKANAVAT

Virka-Infon Ari Kallinen käsittelee kaupunkilaisten lähettämiä palautteita.

KUVA KIMMO BRANDT

Ruusut ja risut helposti

MOITETTA, kiitosta, kommentteja tai kysymyksiä? Nyt palautteen antaminen kaupungille on entistä helpompaa, kun uusi sähköinen palautejärjestelmä on otettu käyttöön.

Kaupungin verkkoetusivulla olevan yleisen palautekanavan avulla voi antaa palautetta tietämättä mille virastolle asia erityisesti kuuluu.

Virka-Infon palveluneuvoja **Ari Kallinen** käsittelee kaupungin etusivun kautta saapuvat viestit. Kallinen kertoo, että uusi järjestelmä helpottaa sekä palautteen antamista että sen käsittelyä. Kaupunkilaista ei enää ohjata "luukulta luukulle". Asian kulkua seurataan ja samalla sen käsittelyaika lyhenee. Palautteen antaja saa halutessaan vastauksen sähköpostitse.

Kesällä palautejärjestelmään avattiin avoin rajapinta, jota ohjelmistokehittäjät voivat hyödyntää suun-

nitellessaan uusia verkkopalveluja. Näistä muun muassa *Korjaakaupunki.fi* ja *Metro-lehden Pitäisikö fikсата* -verkkopalveluihin lähetetyt viestit ohjautuvat rakennusvirastoon käsiteltäväksi.

Aiemmin kaupungin virastoilla on ollut kirjavia käytäntöjä palautteen keräämiseen ja käsittelemiseen. Nyt kaikki virastot liittyvät mukaan samaan järjestelmään. Osalla virastoista on jo verkkoetusivullaan linkki palautekanakkeeseen, ja loput saavat sen lähiaikoina. Kaikki virastot kuitenkin saavat jo nyt palautteen koko kaupungin yhteisen verkkoetusivun kautta. Jokaisessa virastossa on käsitelijä, joka varmistaa, että palaute tulee käsiteltyä.

Uuden yhtenäisen järjestelmän avulla voidaan seurata kaupunkilaisten lähettämiä viestejä ja siten karsia

päällekkäisyyksiä sekä toimia nopeammin runsaasti moitteita ja kommentteja aiheuttavien asioiden korjaamiseksi. Kaupunkilaiset pystyvät jatkossa myös itse seuraamaan palautteita ja niihin annettuja vastauksia, sillä ne voidaan julkaista eri palautekanavilla palautteen antajan suostumuksella.

MIIA IISAKKILA

Anna palautetta kaupungille:
www.hel.fi/palaute

Palautetta voi antaa myös Virka-Infon puhelimitse tai paikan päällä. Puhelinneuvonta vastaa numerossa 09 310 11 111 arkipäivisin kello 9–15. Virka-info sijaitsee kaupungintalon ala-aulassa (Pohjoisesplanadi 11–13) ja on avoinna arkisin kello 9–19 ja viikonloppuisin kello 10–16.

Joulukukkia vanhuksille

JOULUMIELTÄ yksinäisille vanhuksille voi lahjoittaa osallistumalla joulukukkakampanjaan 18.12. saakka. Home Instead Seniorihoiva järjestää kampanjan Helsingin kaupungin kotihoitoon ja muutamien kukkakauppojen kanssa. Kotihoito on valinnut kukkalähetysten saajiksi yksinäisiä vähävaraisia vanhuksia. Kukkalahjoituksen voi tehdä seuraavissa kukkakaupoissa: Runeberginkukka, Kukka Bukett Lasipalatsi, Kukka Bukett Kamppi, Kaivokukka Kannelmäki, Kukkakauppa Rose-Marie, Bieder Kukkatori Itäkeskus ja Bieder Puro-

kukka Myllypuro. Kukat toimitetaan vanhuksille joulunalusviikolla.

☎ **Lisätietoja:** www.homeinstead.fi

KUVA ISTOCKPHOTO

Reilun kaupan kaupunki

HELSINGISTÄ tuli Suomen seitsemäs reilun kaupan kaupunki lokakuussa. Arvonimen saamiseksi kaupunki sitoutuu edistämään reilua kauppaa ja tekemään hankinnoissaan eettisiä valintoja. Kriteereihin kuuluu reilusta kaupasta viestiminen, osallistuminen vuositaiseen Reilun kaupan viikkoon ja reilun kaupan tuotteiden käytön lisääminen. Kaupunki haluaa tukea kehitysmaiden tuottajien toimeentuloa ja hyvinvointia sekä vähentää köyhyyttä. Reilun kaupan tiloilla työntekijät saavat vähintään lakien mukaista palkkaa, työtilat ovat asianmukaiset ja lapsityövoiman käyttö on kielletty.

☎ **Lisätietoja:** www.reilukauppa.fi

Vertaistukea pitkäaikaissairaille

PITKÄAIKAISSAIRAILLE on uusia tapoja parantaa arkeaan ja jaksamistaan ryhmämuotoisen ja maksuttoman *Arkeen voimaa* -itseoitomallin avulla. Osallistujat ovat onnistuneet tekemään myönteisiä muutoksia elämässään.

Ihminen jää helposti esimerkiksi kipuineen niin sanottuun oireiden kehään. Kipu aiheuttaa stressiä ja ahdistusta ja nämä puolestaan mäsennusta. Seurauksena saattaa olla univaikeuksia ja uupumusta, joiden vuoksi kivutkin voivat tuntua kovemilta.

”Kun ihminen joutuu tällaiseen kehään, oireet ruokkivat toinen toistaan. Ryhmätoiminnalla pyritään katkaisemaan tämä kierre”, kertoo hankkeen aluekoordinaattori, terveydenhoitaja **Tuula Karjalainen** sosiaali- ja terveysvirastosta. Hän on vetänyt Helsingissä ryhmiä yhdessä terveydenhoitajien **Irmeli Aholan** ja **Agata Linnan** kanssa.

Ryhmään mahtuu 10–16 henkilöä. Kullakin ryhmällä on kuusi 2,5 tuntia kestävää tapaamista. Samassa ryhmässä on erilaisia pitkäaikaissairauksia sairastavia miehiä ja naisia. Ohjaajilla on materiaalia ryhmässä käsiteltävien asioiden pohjaksi. Aiheina ovat muun muassa uupumus, kivun hallinta, lääkkeiden käyttö, rentoutumistekniikat, vuorovaikutustaidot, ravinto, liikunta ja yhteistyö terveydenhoitohenkilökunnan kanssa.

TAPAAMISISSA ei käsitellä yksittäisten osallistujien tilanteita, vaan arjen ongelmia lähestytään alustusten ja keskustelujen avulla. Ryhmäläiset ideoivat uusia lähestymistapoja arjen hallintaan. Jokaisella tapaamiskerralla kukin osallistuja tekee toimintasuunnitelman, jota pyrkii noudattamaan.

Seuraavassa tapaamisessa keskustellaan siitä, yllettiinkö tavoitteisiin.

”Ensimmäisen kokoontumisen jälkeen ohjaaja soittaa kullekin ryhmän jäsenelle ja kysyy, onko toimintasuunnitelma käytössä. Seuraavilla kerroilla kukin ryhmäläinen valitsee parin, jonka kanssa on puhelin-yhteydessä tapaamiskertojen välillä. Parit vaihtuvat joka kerta. Näin mukaan saadaan myös vertaistukea ja toivottavasti syntyy myös ystävyys-suhteita”, toteaa Tuula Karjalainen.

TOIMINTAMALLI on peräisin Stanfordin yliopistosta. Mallia kokeillaan

parhaillaan kahdeksassa Suomen kaupungissa. Kuntaliitto hallinnoi hanketta. Ohjaajien kouluttajat ovat saaneet oppinsa Stanfordin. Ryhmiä ovat vetäneet ohjaajakoulutuksen käyneet terveydenhoitajat, mutta heidät korvataan vähitellen ryhmään osallistuneilla, ohjaajiksi pätevyillä vertaisohjaajilla. Ryhmät ovat kokoontuneet terveysasemilla ja palvelukeskuksessa.

Tähän mennessä ryhmiin on etsitty osallistujia muun muassa terveysasemien asiakkaista, sosiaali- ja terveysneuvonnan ja palvelukeskusten käyttäjistä ja järjestöjen kautta.

Jokainen ryhmään tulija haastatellaan ja hänelle kerrotaan, miten ryhmä toimii.

Palautteen mukaan toimintamalli on tepsinyt. Kun ihmiset omaksuivat ratkaisukeskeisiä toimintamalleja ja oppivat luottamaan omiin kykyihinsä, heidän oireiden hallintansa ja arjessa selviytymisensä paranivat.

TELLERVO KATZ

☎ **Ryhmätoimintaan voi ilmoittautua soittamalla numeroon 040 153 7118 (Tuula Karjalainen, Arkeen Voimaa -aluekoordinaattori). Ryhmiä perustetaan tarpeen mukaan.**

PIIRROS VILMA LAPPALAINEN

Helsinkiläinen rakastaa merta ja puistoja, kaupunkinsa keskustaa – ja

Lempipaikkani m

TEKSTI KATJA ALAJA KUVAT SOFIE JOKINEN

joutomaiden rajatiloja.

un

Nils Kajander pitää paikoista, joissa rakennettu kaupunki vaihtuu urbaaniksi joutomaaksi. "Tuntuu haikealta, että tämäkin paikka Sörnäisten rantatien läheisyydessä joutuu väistymään."

PARI kolme vuotta sitten Helsingin kaupunginmuseon väki raapi päätään. Miten tehdä näyttely Helsingin historiasta vähän uudella tavalla? Siis niin, ettei kaupungin historiallinen keskusta ylikorostu.

"Saimme idean kysyä ihmisten lempipaikkoja ja perusteluja niille. Vastauksia tuli noin tuhat, mikä oli meille iloinen yllätys", *Hulluna Helsinkiin* -näyttelyä tuottanut **Jari Harju** Helsingin kaupunginmuseosta kertoo.

Vastausten kirjo ulottuu Kauppatorilta Vuosaaaren täyttömäkeen. Joukossa on paljon samojakin kohteita.

"Helsinkiäisten tyypillisimpiä lempipaikkoja ovat meri ja merenranta, puistot, koti ja tietysti historiallinen keskusta – ikoniseen asemaan nousseet Kauppatori, Esplanadi ja Senaatintori ympäristöineen. Merta on joka paikassa, ja puistot tuovat kaupunkiin elämää. Niissä ei tunne itseään yksinäiseksi, kun ihmisiä tulee ja menee. Koti taas on hyvin yksityinen paikka", Harju jatkaa.

MITÄ NÄMÄ VALINNAT kertovat Helsingin yliopiston kaupunkimaantieteen professori **Mari Vaattovaaralle**? Hän on reilun 20 vuoden ajan tutkinut Helsingin eri alueita ja pääkaupunkiseutua.

"Maailma voi muuttua, mutta kulttuurisesti vahvat meri, puistot ja metsät ovat väkevästi läsnä helsinkiläisten elämässä. Ihmisten arvot ja arvostukset muuttuvat hitaasti", Vaattovaara toteaa.

TUULI RIEPOTTELEE muutamaa hassua heinää, ränstynneet talot kehystävät autiota pihaa. Olemme Sörnäisten rantatien läheisyydessä. Sekin seutu lukeutuu **Nils Kajanderin** lempipaikkoihin Henry Fordin kärjen ja entisen Jätkäsaaren rinnalla. Kajander asuu Hietaniemen hallin kupeessa.

"Minua kiehtovat paikat, joissa kaupunki ja urbaani joutomaa kohtaavat. Ne ovat jonkinlaisia rajatiloja. Tämäkin piha on jäännös jostakin. Mitä tässä oikein on ollut?", Kajander mietiskelee. Vastaavanlaiset paikat ovat innostaneet häntä jo parinkymmenen vuoden ajan. Hän vierailee niissä fillarilla ja kävellen.

Kajander haikailee kadun toisella puolella oleen "kuin leffasta karanneen autotallihökötysten" perään, kun kävelemme kohti läheistä huoltoasemaa. Kajander juo siellä joskus kahvit.

"Kyllä tällaisiin niin suunnittelemaniin seutuihin jotakin merkittävää nostalgiaa liittyy. Ajattelen etukäteen jo vähän haikeana, että jonakin päivänä tämän tilalla on muuta."

Kaupunginmuseon lempipaikkakyselyyn vastanneiden joukossa oli vain vähän Kajanderin vallinnan tapaisia vastauksia.

Professori Vaattovaara ihmettelee, etteivät esimerkiksi nuorten suosimat skeittauspaikat nousseet esiin.

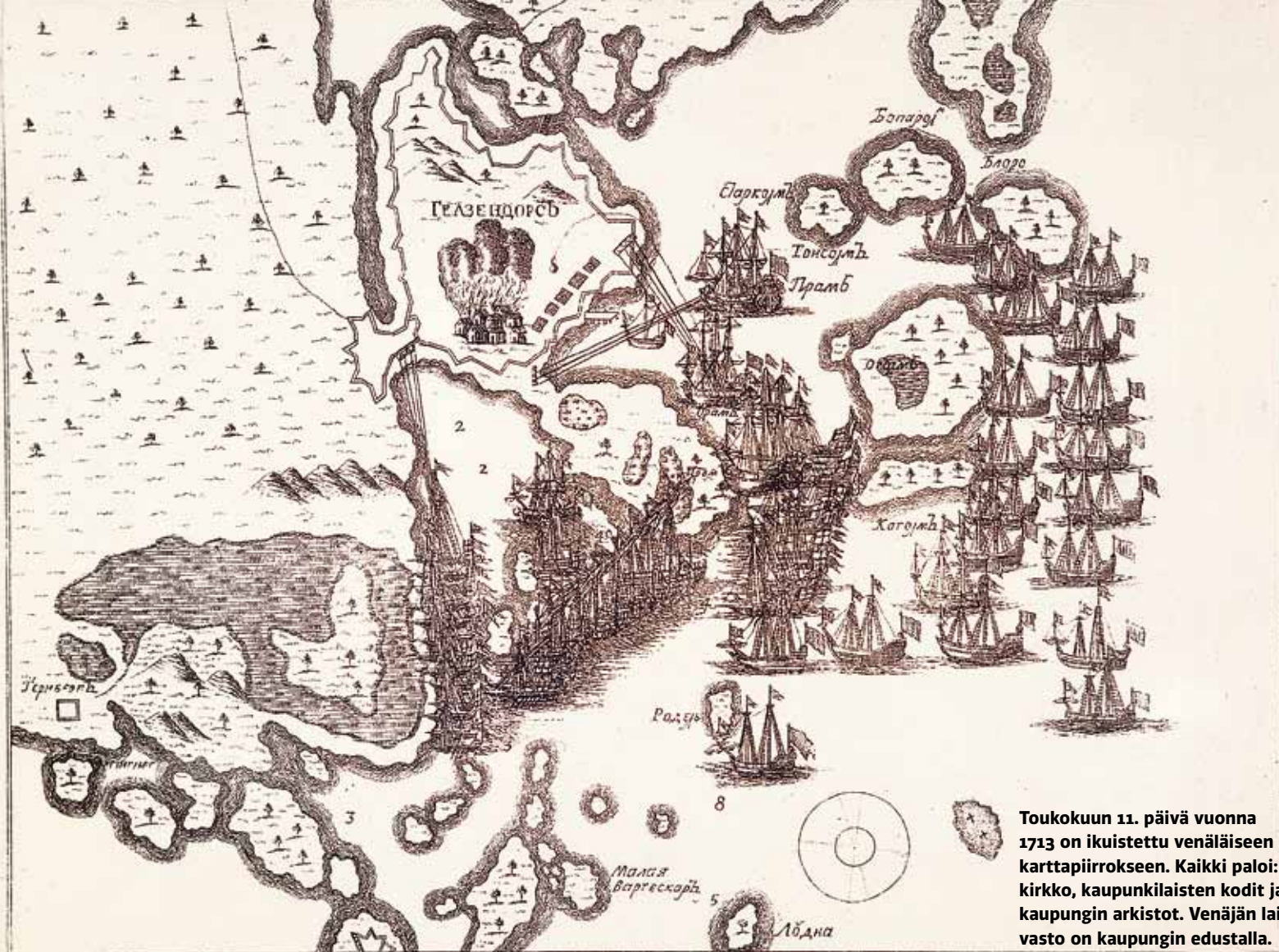
"Jännää oli, ettei metropolin sykekään näkynyt. Ehkä vastaajat olivat vähän vanhempia", tutkija Harju aprikoi.

Toukokuun 11. päivä vuonna 1713 on ikuistettu venäläiseen karttapiirroksen. Kaikki paloi: kirkko, kaupunkilaisten kodit ja kaupungin arkistot. Venäjän laivasto on kaupungin edustalla.

Helsingin tuhosta 300 vuotta

TEKSTI MARTTI HELMINEN KARTTA HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

KAUPUNGIN historiassa vuosi 1713 on synkintä aikaa. Suuri Pohjan sota alkoi vuonna 1700, jolloin sotatoimet puhkesivat Ruotsin ja Venäjän välillä. Maita hallitsivat innokkaan sotaiset johtajat, Ruotsi-Suomea nuori Kaarle XII ja Venäjää vahva Pietari I eli Pietari Suuri.

Ruotsalais-suomalaiset joukot kärsivät murskaavan tappion nykyisen Ukrainan alueella sijaitsevassa Pultavassa vuonna 1709. Pian tämän jälkeen Venäjän armeija suuntasi Liivinmaan (pääosin nykyisen Baltian) ja Suomen suuntaan. Riika ja Tallinna valloitettiin, jolloin pakolaisia alkoi virrata Ruotsi-Suomen muihin osiin, myös Helsinkiin.

Pahinta oli, että pakolaiset toivat mukanaan Helsinkiin Liivinmaalla riehuneen ruttotaudin. Yli puolet helsinkiläisistä menehtyi. Heidät haudattiin silloisen kaupungin ulkopuolelle, osin Vanhan Kirkkopuiston alueelle, jota helsinkiläiset yhä kutsuvat Ruttopuistoksi.

RUTON RUNTELEMA kaupunki sai sentään muutamiksi vuosiksi hengähdystauon sotatoimilta. Tilanne muuttui toukokuun alussa vuonna 1713 Venäjän laivaston saapuessa Helsingin edustalle. Kun osan vihollisista onnistui nousta maihin Hietalahdessa,

alkoi puolustajien tilanne olla tukala, sillä pelättiin saarroksiin jäämistä.

Joukkoja johtanut kenraalimajuri Karl Gustaf Armfelt, maaherra Johan Creutz ja pormestari Henrik Tammelin olivat epätoivoisessa tilanteessa: Venäjän armeijan kokonaisvahvuudeksi arvioitiin yli 20 000 miestä, yli kymmenkertainen joukko puolustajiin verrattuna. Niinpä tehtiin päätös perääntyä kaupungista, jota ei haluttu jättää koskemattomana vihollisen käsiin.

KAUPUNKI SYTYTETTIIN tuleen toukokuun 10. ja 11. päivän välisenä yönä. Asukkaat olivat pakanneet mukaansa mitä kiireessä ennättivät ja pakenivat pohjoiseen. Armeija poltti Pitkäsillan ja Pikkusillan yrittäen hidastaa hyökkääjää siinä kuitenkaan onnistumatta.

Taistelu käytiin Vanhassakaupungissa, mutta vetäytyminen jatkui Porvooseen. Ruotsista apuun purjehtineet laivaston osastot saapuivat liian myöhään. Itse tsaari Pietari oli saapunut todistamaan Helsingin valloitusta, mutta joutui näkemään kaupungin tuhoutuvan liekkeihin. Vironniemen Helsinki paloi maan tasalle toukokuussa 1713.

Venäläiset onnistuivat sotatoimillaan pian valloittamaan koko Suomen – alkoi ison vihan aika, jolloin koko maa oli vihollisen armoilla aina vuo-

teen 1721, Uudenkaupungin rauhan solmimiseen, saakka.

Helsingin asukkaista suuri osa jäi sodan jalkoihin. Tosin osa vauraammista helsinkiläisistä oli pelästynyt Viipurin menetyksestä jo vuonna 1710 ja alkanut varautua pahimpaan siirtämällä omaisuutensa turvaan maaseudulle. Eräskin tarmokas rouva Brita Stolpe toimitti hyvissä ajoin perheen omaisuuden Tukholmaan, kauppias Spitzin hoiviin. Sama kauppias huolehti myös Helsingin kirkon irtaimistosta, joka saatiin ajoissa siirrettyä turvaan.

TUKHOLMAAN PÄASSEET helsinkiläiset yrittivät järjestäytyä siellä ajaakseen oikeuksiaan hädänalaisessa pakolaisuudessaan. Suurin osa kaupunkilaisista päätyi kuitenkin paetessaan Uudenmaan maaseudulle ja heistä osan kohtalona oli joutua vihollismaahan.

Lohduton näky kohtasi niitä helsinkiläisiä, jotka rauhan tultua onnistuivat palaamaan vanhan kotikaupunkinsa raunioille. Tarmokkaasti kuitenkin aloitettiin Helsingin jälleenrakennustyöt.

Vuoden 1713 jälkeen ei Helsinki ole täydellisesti tuhoutunut – ei tulipaloissa eikä sotatoimissa, ei 300 vuoteen. ■

Kirjoittaja työskentelee erikoistutkijana Helsingin kaupungin tietokeskuksessa.

Monen helsinkiläislapsen elämästä puuttuu turvallinen aikuinen. Tukihenkilö on vapaaehtoistyöntekijä, jonka toivotaan sitoutuvan vuosien mittaiseen ihmissuhteeseen.

TEKSTI JA KUVA PÄIVI ARVONEN

Milla Honkanen tapaa tuettavaansa usein kotonaan. Silloin laitetaan ruokaa tai vaikka vain lojutaan sohvalta yhdessä.

Tukihenkilö on luotettava aikuisystävä

MILLA HONKASEN lapsuudenystävän siskolla oli tukihenkilö. Hän olisi halunnut itselleen samanlaisen aikuisen luottoystävän. Heti täytettyään 18 vuotta Honkanen ilmoitautui vapaaehtoiseksi tukihenkilöksi.

”Tukihenkilönä näen konkreettisesti, että pysytyn pienillä teoilla vaikuttamaan tuettavan nuoren elämään. Pieni aika on iso apu”, Honkanen sanoo.

Hänen nykyinen tukisuhteensa on kestänyt jo viisi vuotta.

”Tuettavani on nyt 16-vuotias ja usein keskustelemme siitä, että yhteytemme kyllä säilyy senkin jälkeen, kun tukisuhde päättyy tuettavan täyttyessä 18 vuotta.”

Tukihenkilöksi voi ryhtyä kuka vain täysi-ikäinen, jonka elämäntilanne on vakaa ja mahdollistaa sitoutumisen pitkäaikaiseen vapaaehtoistyöhön. Tukisuhdesopimus tehdään vuodeksi kerrallaan, mutta tukisuhde jatkuu usein vuosia.

”Tukihenkilön täytyy olla aidosti kiinnostunut lasten ja nuorten elämästä. Hänellä pitää olla aikaa ja oman elämäntilanteen on oltava sellainen, että kykenee olemaan aidosti läsnä tuettavan elämässä. Alussa tarvitaan kärsivällisyyttä, sillä luottamuksen rakentuminen voi olla hidasta”, Honkanen sanoo.

Tukihenkilö ja tuettava tapaavat toisiaan yhdestä neljään kertaa kuukaudessa. Jokainen tukisuhde muodostuu ihmissuhteeksi, jossa tärkeintä on luottamus, jatkuvuus, yhdessä tekeminen ja oleminen sekä ilojen ja surujen jakaminen.

”Tärkeintä on yhdessä oleminen, ei välttämättä

tekeminen. Tukisuhde on kuin ystävyysuhde, jossa kuitenkin edetään tuettavan ehdoilla.”

Tukihenkilötoiminta on vaativaa vapaaehtoistyötä. Tukihenkilöltä edellytetään hyvää elämäntilannetta. Tuettavat ovat lastensuojelun asiakkaita ja heidän elämäntilanteensa voivat olla haastavia.

Koulutusta ja vertaistapaamisia

HELSINGIN KAUPUNGIN sosiaali- ja terveysvirasto järjestää tukihenkilökoulutuksen kaksi kertaa vuodessa. Tukihenkilöt valitaan henkilökohtaisen haastattelun kautta. Tällä hetkellä tukihenkilöinä toimii noin 150 aikuista, jotka ovat iältään 19–76-vuotiaita.

”Nuoren aikuisen elämäntilanne voi usein muuttua nopeasti. Valtaosa tukihenkilöistä on 25–30-vuotiaita lapsettomia naisia. Korkeakaan ikä ei ole este tukihenkilönä toimimiselle, jos kunto on hyvä ja toimintakyky tallella”, kertoo lastensuojelun tukihenkilötoiminnan koordinaattori **Piia Vanhatalo**.

Tukihenkilöille järjestetään vertaistapaamisia ja virkistystoimintaa.

”Vertaistapaamiset ovat todella tärkeitä, koska niissä jaetaan kokemuksia tukihenkilöiden kesken. Tukihenkilöiden ja tuettavien yhteiset virkistyspäivät ovat tärkeitä myös tuettaville”, Milla Honkanen kertoo.

Tukihenkilöille maksetaan kulukorvausta, jolla voi kattaa esimerkiksi kahvila- tai elokuvalippukuluja.

”Moni lapsi ja nuori joutuu odottamaan omaa tukihenkilöä, koska kysyntä on suurempi kuin tukihenkilöiden määrä. Tukihenkilöistä on jatkuva pula, ja erityisesti toivomme toimintaan mukaan mukana miehenpuolisista vapaaehtoisista”, Piia Vanhatalo sanoo. ■

SEURAAVA TUKIHENKILÖKOULUTUS järjestetään ensi vuoden maaliskuussa. Lisätietoja tukihenkilötoiminnasta ja koulutuksesta antaa lastensuojelun tukihenkilötoiminnan koordinaattori Piia Vanhatalo, p. 09 310 43 794 ja ls-tukihenkilotoiminta@hel.fi.

☎ Tietoa myös verkkosivulla: www.hel.fi/hki/Sosv/fi/lastensuojelu/muut/tukihenkilo

Itäisessä omaishoidon toimintakeskuksessa oli marraskuisena tiistaina bingoa kahvitelun lomassa. Takana peliä seuraa toimintakeskuksen vetäjä, sosiaaliohjaaja Tuula Partanen.

Omaishoito valokeilaan

Monet omaiset hoitavat iäkkäitä läheisiään ilman korvausta ja vapaapäiviä. Apua on tarjolla, mutta miten omaisten tarpeet ja kaupungin tarjoama tuki kohtaisivat?

TEKSTI **TELLERVO KATZ** KUVA **KIMMO BRANDT**

ITÄINEN OMAISHOIDON toimintakeskus Tallinnanaukiolla on marraskuisena iltapäivänä täynnä iloista hälinää ja kahvin tuoksua. Ohjelmassa on tällä kertaa bingoa. Viikoittaisessa tiistaikahvillassa on tänä syksynä käynyt terveysalan opiskelijoita pitämässä alustuksia ja tietoiskuja muun muassa suun hoidosta, hyvästä unesta, alkoholista, suolasta ja sokeritasapainosta.

"Täällä omaishoitoperheet saavat neuvontaa ja tietoa palveluista, mutta myös virkistystä ja vertaistukea", sanoo Itäisen omaishoidon toimintakeskuksen vetäjä, sosiaaliohjaaja **Tuula Partanen**.

Maanantaisin ja joka toinen perjantai on tarjolla ilmaista atk-opastusta. Joka toinen maanantai kokoontuu miesomaishoitajien ryhmä. Keskiviikkoisin omaishoitajille ja hoidettaville on fysioterapeutin ja liikunnanohjaajan vetämää jumppaa Liikuntamylyssä.

Joka toinen torstai pidettävään Toivon tupaan voi omaishoitaja tuoda hoidettavansa kello 10–14 ja saada aikaa omille asioilleen. Toivon tupaan mahtuisi lisäksi osallistujia.

"Toivon tuvan kanssa vuorottelee torstaisin Leskenlehdet. Ryhmässä on leskeksi jääneitä tai niitä, joiden hoidettava on saanut pitkäaikaishoitopaikan. Kyseessä ei ole sururyhmä, vaan retkeilemme ympäri kaupunkia", Tuula Partanen kuvailee.

Omaishoidon toimintakeskukset palvelevat sekä kaupungin kanssa omaishoitosopimuksen tehneitä että muita omaishoitajia.

"Monet omaisiaan hoitavat henkilöt eivät tiedä tätä", pahoittelee vs. johtava sosiaalityöntekijä **Jaana Korpimies** sosiaali- ja terveysvirastosta.

KAIKILLE UUSILLE omaishoitajille Helsingissä tarjotaan ryhmävalmennusta työhönsä. Omaishoidon kotiaavustajat ovat tuolloin tarvittaessa hoidettavien kanssa ja tarjolla on muutakin hoitoa.

"Hoitosopimuksen tehneelle omaishoitajalle kuuluu kolme vapaapäivää kuukaudessa, jos hoito on hyvin sitovaa. Omaishoidettavalle järjestetään tuoksi ajaksi paikka kunnallisista hoitoyksiköistä, ostopalvelupaikoista tai palvelusetelillä yksityisistä hoitopaikoista. Omaishoitaja voi käyttää myös sijaisomaishoitajaa ja perheille voidaan räätälöidä sopivia ratkaisuja", toteaa idän palvelualueen johtaja **Merja Etholén-Rönnerberg** sosiaali- ja terveysvirastosta.

Tämän lisäksi sitovaa hoitotyötä tekevä omaishoitaja voi saada omaishoidon kotiaavustajan apua kahdeksan tuntia kuukaudessa. Hengähdystaukoja tarjoavat myös hoidettavan käynnit päivätoiminnassa, osavuorokautinen hoito, lyhytaikaishoitopaikat sekä kotihoiton palvelut.

Omaishoidon tukea maksetaan hoidon tarpeen

ja sitovuuden perusteella. Palveluista puolestaan peritään normaalit asiakasmaksulain mukaiset maksut. Omaishoidon tukea haetaan oman alueen sosiaali- ja lähityön yksiköstä.

Etholén-Rönnerberg toteaa, että moni jättää apua käyttämättä, koska kotiin on vaikea päästää vierasta ihmistä. Myös tuen hakeminen koetaan monimutkaiseksi. Apua on kuitenkin saatavilla.

"Tulkaa käymään omaishoidon toimintakeskuksessa. Siellä saa tietoa tukimuodoista ja toivotavasti kipinän avun hakemiseen", kannustaa **Merja Etholén-Rönnerberg**. ■

OMAI SHOIDON TOIMINTAKESKUKSET

Itäinen omaishoidon toimintakeskus, Tallinnanaukio 4 B, 5. krs, p. 09 310 73995, 050 363 3290.

Eteläinen omaishoidon toimintakeskus, Töölönkatu 33, p. 09 310 74208, 040 334 0245.

Pohjoinen omaishoidon toimintakeskus, Takaniitynkuja 3, p. 09 310 46818.

Läntinen omaishoidon toimintakeskus, Hopeatie 16 A, p. 09 310 24213.

Nettisivuilta löytyvät kukin toimintakeskuksen viikko-ohjelmat: www.hel.fi/hki/sosv/fi/omaishoito/toimintakeskukset

Lisätieto omaishoidon tuesta: www.hel.fi/sote ☎
Palvelut A-Ö ☎ Omaishoidon tuki

Anne Stenros työskentelee muotoilujohtajana yhtiössä, joka on valinnut muotoilun yhdeksi menestyksekkään strategiansa peruspilareista.

Muotoilulla menestykseen

TEKSTI JOHANNA LEMOLA KÄÄNNÖS RITA EKELUND KUVA PERTTI NISONEN

KUN arkkitehti, tekniikan tohtori **Anne Stenros** oli nuori, hänellä oli kunnianhimoinen unelma: hän tähtäsi Suomen ensimmäiseksi arkkitehtuurin teorian professoriksi. Hän opiskeli arkkitehtuuria Oulun yliopistossa

ja University of Californiassa Berkleyssä ja väitteli lopulta tohtoriksi Helsingin teknillisessä korkeakoulussa vuonna 1992.

”Mutta sitten törmäsin lasikattoon ja -seiniin”, Stenros kuvailee päämääränsä kariutumista: suomalaisen arkkitehtuurin miesvoittoisella ja käytännöllisesti suuntautuneella kentällä ei löytynyt teoreettiselle lähestymistavalle tilaa.

Stenros työskenteli tovin isänsä, Tampereen yliopiston arkkitehtuurin emeritusprofessorin **Helmer Stenrosin**, toimistossa ja vaihtoi sitten juosteeksi toisen ”kodinperintönsä” muotoilun puolelle. Hänen äitinsä on sisustussuunnittelija, professori **Pirkko Stenros**.

Anne Stenros aloitti Design Forum Finlandin johtajana vuonna 1995. Yhdeksän vuoden pestiä kotimaisen muotoilun edistäjänä seurasi vuosi Aasiassa Hong Kong Design Centren johtajana. Sieltä hänet löydettiin hissejä ja liukuportaita tuottavan KONE Oy:n muotoilujohtajaksi. Lasikatot alkoivat rytistä.

”Kun aloitin työni yhtiössä vuonna 2005, tiimissäni oli puolitoista henkilöä, itseni mukaan lukien”, Stenros kertoo. Tänä päivänä tiimin työntekijöiden määrä vastaa keskikokoista muotoilutoimistoa – puolet heistä työskentelee Shanghaissa – ja lisäksi KONE Design työllistää yhtiön ulkopuolisia sopi-mussuunnittelijoita.

MUOTOILU ON yksi yhtiön kolmesta strategisesta keihäänkärjestä ekotehokkuuden ja käyttömukavuuden ohella. Muun muassa näillä eväillä KONE Oy on noussut alansa kansainväliseksi huipputyhtiöksi.

Alku insinöörikulttuurin läpitunkemassa yhtiössä ei kuitenkaan ollut ihan helppo designmaailmasta tulleelle arkkitehdille. ”Minulla oli vahva visio, tiesin mitä halusin tehdä, mutta haasteena oli

sen purkaminen selkeiksi argumenteiksi ja vakuuttaviksi tutkimus- ja arviointityökaluiksi.”

Muotoilutiimin työssä tärkeää on osata tutkia ja tulkita maailman muuttumista, heikkoja signaaleja ja kansainvälisiä trendejä. ”Työn ytimessä on tulevaisuuden käyttäjäelämyksen ennakointi”, Stenros kiteyttää. Samalla on huomioitava, että käyttäjät ovat erilaisia eri kulttuureissa.

”Hissi on arkkitehtoninen tila ja vaikuttava julkinen tila, pikemminkin kuin vain tekninen väline, ja sen kaikilla ulottuvuuksilla on merkitystä käyttäjäkokemuksen kannalta”, Stenros kuvailee.

Hän kiittää yhtiön johdon älyllistä rohkeutta suoda käyttäjäkokemukselle ja muotoilulle tilaa. Vuosien työ on tuottanut näkyvää tulosta.

”Olemme tänään paljon aikaisempaa käyttäjälähtoisempiä ja osaamme suunnitella ja toteuttaa hissin käyttäjän kokonaisvaltaisen kokemuksen.”

ANNE STENROSIN monialaista osaamista on vuosien varrella käytetty lukuisissa kotimaisissa ja kansainvälisissä asiantuntija- ja luottamustehtävissä, jotka liittyvät muotoiluun, innovaatiotoimintaan ja tulevaisuuden visiointiin. Kotikaupunki muisti Kulosaarella asuvaa Stenrosia viime Helsinki-päivänä kultaisella Helsinki-mitalilla,

joka myönnettiin ansiokkaasta työstä muotoilun roolin esiin nostamisessa liiketoiminnan edistämiseksi ja suomalaisen kilpailukyvyyn kulmakivenä.

Samalla intohimolla kuin muotoilun strategiasta merkityksestä suomalaiselle teollisuudelle hän puhuu toisesta läheisestä temasta: naisten valitettavan pienestä osuudesta teknisten alojen johtoportaassa ja kuinka naisia tulisi kannustaa kauaskantoisesti teknologiauralle jo peruskoulusta lähtien.

”Teknisillä aloilla, teollinen muotoilu mukaan lukien, rekrytoidaan aivan liian vähän naisia. Tämä vääristää näiden alojen mahdollisuuksia ja osaamista”, Stenros sanoo. ”Monipuolisuus kuitenkin hyödyttäisi kaikkia osapuolia, sillä naiset muodostavat yhä suuremman osan tuotteiden loppukäyttäjistä ja kuluttajina he ovat yhä useammin vastuussa ostopäätöksistä.”

Mitä ylipäättään on tapahtunut muotoilulle suomalaisissa yrityksissä? Stenros on huolissaan laskevasta panostuksista keskeiseen kilpailutekijään. ”Yritysten strategisella tasolla tarvitaan lisää muotoilujohtajuutta, muuten emme millään voi pärjätä kansainvälisillä areenoilla, joilla muut kyllä ymmärtävät muotoilun merkityksen.” ■

KONE Oy:n toimitalosta Espoossa näkee pitkälle.

**”Naisia tulisi
kannustaa
teknologiauralle
jo koulussa.”**

Jatkuvassa liikkeessä

Teemu Pöyhönen näkee kaupungin lintuperspektiivistä.

LENTÄESSÄNI Helsingin yli ihmetelen sitä, miten paljon rakentamaton maata vielä on pääkaupunkiseudulla. En voi ymmärtää, että esimerkiksi Malmin lentoaseman maille edes harkitaan asuinrakentamista. Lentoasema on arvokas kulttuurihistoriallinen rakennus. Sinne kuuluvat ilman muuta vilkas toiminta ja koulutus. Olen itsekin saanut siellä peruskoulutuksen moottorilentämiseen.

Sinkkuna asun mielelläni keskustassa. Lapsuuteni Töölössä viettäneenä en näe syytä muuttaa perheen vuoksi esikaupunkiin. Pyöräilen paljon liikkuessani paikasta toiseen ja voisin kuvitella kuljettavani isompiakin tavaroita, tai tulevaisuudessa lapsia tavarankuljetuspyörällä vaikkapa päivähoidon. Tarkan euron miehenä jätän myös parin pysäkinvälin raitiovaunumatkat väliin, kun lippujen hinnat eivät perustu matkan todelliseen pituuteen. Parhaimmillaan joukkoliikenne voisi olla kokonaan ilmaista, kuten Tallinnassa.

Kanadalaissyntyinen liikennelentäjä Teemu Pöyhönen kaipaa Helsinkiin kaupunkipyöriä ja talvipyöräilyn kehittämistä.

KUVA: KIMMO BRANDT

KAUPUNKIPYÖRIEN SAAMINEN Helsinkiin on venähtänyt luvattoman pitkäksi – miksi emme voisi kopioida toimivaa konseptia Montrealista? Pyörät palvelisivat sekä kaupunkilaisia että turisteja.

Kaupungin liikenneinsinööri **Marek Salermo** on tuonut paljon hyvää pyöräilykulttuuriimme, kuten maalatut polkupyöräkaistat ja pyörätaskut. Baana on sujuvoittanut kaupunkiliikennettä mukavasti. Minusta on arvokas signaali sinänsä, että nykyisin Helsingissä valitaan vuoden talvipyöräilijä. Asuin välillä Lappeenrannassa, ja siellä talvipyöräily oli ihan tavallista. Lumisina talvina ei saisi enää entestään kaventaa pyöräteitä tai tukkia suojateitä. Lumet pitäisi lingota aurauksen jälkeen suoraan kuorma-auton lavalle ja viedä lumenkaatopaikalle. Pyöräilijät eivät halua liikenteessä bussien perään vaan omille kaistoilleen.

Käytän autoa Helsinki-Vantaan lentoasemalle mennessäni, jos työvuoro alkaa esimerkiksi aikaisin aamuyöllä. Lähdän autolla mökille tai hiihtämään Paloheinään, koska sinne ei pääse näppärästi ilman vaihtoa. Toivon kuitenkin, että Helsingissä ei käytettäisi voimavaroja autoliikenteen sujuvoittamiseen, vaan mieluummin sen vähentämiseen. Jos voisin, laittaisin sakottamalla kuriin ne autoilijat, jotka ajavat punaisia valoja päin, tukkivat risteykset eivätkä anna tilaa suojateille aikoville jalankulkijoille. Liikennevalojen rytmitys kovin lyhyin valojaksoin aiheuttaa katkonaista liikennettä, jossa kiihdytellen ja pysähdellen jatkuvasti. Varoika valojen vaihtuessa on liian pitkä – siksi autoilijat ovat oppineet luottamaan siihen, että kukaan ei tule kylkeen punaisia päin ajaessa.

KUULUN KOLMEEN venekerhoon. Nautin purjehtimisesta Lauttasaaren, Pihlajasaaren ja Kaivopuiston edustalla. Helsinki on uniikki, koska venekerhot ja kaupungin venepaikat sijaitsevat kattavasti pitkin rantaviivaa eikä veneelle matkustamiseen kulu liikaa aikaa. Täällä onkin paljon mahdollisuuksia kaikenikäisille kilpurijohduksesta kiinnostuneille. Oma venettäkin ei yhteiskäyttöveneitä hyödyntäen välttämättä tarvitse. Kauniita venerivistöjä on mukavaa katsella rannoilla kesäisin, mutta pitää muistaa, että veneillä pitää olla myös jatkossa talvisäilytyspaikkoja lähellä merta.

Kaupungin palveluista käytän Kaupunginteatterin äkkilähtöjen lippukojua ja terveyskeskusta, jonne otan aina mukaani kiinnostavan kirjan. Töölön kirjastosta lainailen kaunokirjallisuutta, kuten **Haruki Murakamin** tai **Paulo Coelho**n teoksia. Ja aloitin espanjan rinnalle japanin kielen opiskelun työväenopiston kursseilla, sillä tavoitteeni on toimittaa lentomatrustajani tervetulleiksi japanin kielellä. Finnairin suorat lennot Aasiasta Eurooppaan kulkevat Helsingin kautta. Markkinoimme näitä lentoja nopeina ja Helsingin lentoasemaa sujuvana vaihtosamana, mutta olisi hyvä miettiä, miten aasialaiset saisi menen tullen tutustumaan Suomen nähtävyyksiin ja kulttuuriin muutamiksi päiviksi syvemmin.

TOIMITTAJA NINA RINTALA

Kirjoitussarjassa erilaiset helsinkiläiset kertovat suhteestaan pääkaupunkiin.

LUKUKOKEMUS

Puinen kaupunki

HELSINGIN rakennustaiteesta kiinnostuneelle on tarjolla kirjoja ja oppaita esimerkiksi empire-Helsingistä, jugendarkkitehtuurista, modernismista ja yleisesti pääkaupunkiseudun eri aikakausien merkkirakennuksista. Nyt puinen Helsinki on saanut oman arkkitehtuurioppaansa.

Helsinki rakensi satoja vuosia ennen kaikkea puusta. Vasta lähiöistymisen vuosikymmenet loivat kivitalo-voittoisen kaupungin. Viime vuosina puu on taas nousut materiaalina uuteen suosioon niin julkisissa rakennuksissa kuin asuintaloissa.

Etsivä löytää pääkaupungista puurkkitehtuuria 1700-luvulta aivan tuoreisiin kohteisiin. Arkkitehti **Jussi Vepsäläisen** ja valokuvaaja **Jussi Tiaisen** yhteistyönä syntynyt opaskirja *Puinen Helsinki* esittelee runsain kuvin ja lyhyin, suomen- ja englanninkielisin tekstein yli sata kohdetta, jotka ovat pääosin julkisia rakennuksia ja helposti saavutettavissa.

Esitellyiksi tulevat muun muassa Liisanpuistikon lippakioskit, Ruoholahden villat ja Kaivopuiston huvilat. Uusimpia kohteita edustavat esimerkiksi kahvila Katamaraani Hietarannassa, Sakarinmäen koulu Östersundomissa ja Omenamäen moderni puutaloalue Vuosaarassa.

Taskukokoinen kirja on varustettu selkein kartoin ja ylellisen runsain hakemistoin. Kohteita voi etsiä joko osoitteen, rakennustyyppin tai suunnittelijan perusteella.

RITA EKELUND

Puinen - Wooden - Helsinki. Arkkitehtuuriopas. Guide to architecture. Parvs publishing 2013.

Uudenvuoden juhlintaa

SENAATINTORI kutsuu uudenvuoden aattona kaupunkilaisia juhlimaan noin kello 22 lähtien. Ohjelmassa on musiikkiesityksiä, puheita, tervehdyksiä ja yhteislaulua.

Kello 23 alkaa varsinainen show, jossa esiintyvät muun muassa Tuure Kilpeläinen ja Kaihon Karavaani. Maksuttoman tapahtuman juontajina ovat Vappu Pimiä ja Nicke Lignell. Tapahtu-

maa voi seurata suorana lähetyksenä TV 1:stä. Vuoden vaihtuessa on luvassa räiskyvä ilotulitus, ja juhlinta jatkuu ympäri kaupunkia.

VANHANAJAN uusivuosi -juhla lapsiperheille pidetään kaupungintalon kauniissa juhlasalissa 31.12. kolmena samansisältöisenä tilaisuutena kello 13, 15 ja 17. Ilmaislippuja 1,5 tunnin mittaisiin juhliin jaetaan joulukuun puolivälistä alkaen kaupungintalon Virka-infossa. Lisätietoja saat osoitteesta www.visithelsinki.fi.

KUVA KIMMO BRANDT

Menoksi

Emma Salokoski

Amanda

Siller

Muuta joulujuhjelmaa

SEURASAAREN JOULUPOLUN varrella 15.12. kello 13–17 on tarjolla muun muassa laulua ja leikkiä, joulunäytelmä, kasvomaalausta, hevosajelua, vi-pukelkka, olkisokkelo, kynttiläpolku, tulinäytös, tikkupullanpaistoa sekä lasten joulupuuroa – omat lautaset ja lusikat mukaan. Sillan kupeen joulu-kuusiin voi kiinnittää lasten tekemiä joulukoristeita. Metsäneläimet kiertävät joulupolulla jakamassa lapsille piparkakkuja ja kanelipullia. Joulupukki ja joulumuori ottavat vastaan lasten lahjatoiveita.

KIRJAKAHVILAN kirjallisessa joulukalenterissa Annantalon henkilökunta lukee satuja Tuutikki To-losen ja Liisa Kallion satukoelmasta *Joulusatuja* arkisin kello 12 joulun saakka. Vapaa pääsy. Kahvilassa voi tutustua Joulusatujateoksen kuvitusnäyttelyyn.

MONEN KULTTUURIN jouluba-saari on avoinna 14.12. kello 12–17 Stoaan aulassa. Tarjolla on käsitöitä, taidetta, koristeita ja herkuja eri puolilta maailmaa. Vapaa pääsy.

ITÄMAISEN TANSSIN pikkujoulunäytös Oriental Bling (viereinen kuva) ilahduttaa Stoassa 14.12. kello 18. Rohkeasti ja omintakeisesti säkenöivän esityksen pyörteissä on mukana muun muassa Isis-ryhmä. 1,5 tuntia kestävä näytöksen liput maksavat 12/10 euroa (Stoan lipunmyynti, numero 09 310 12000 tai Lippupalvelu). Illan voi aloittaa nauttimalla marokkolaisia pikkupurtavia Cafe Stoassa kello 17 alkaen (pöytävaraukset: stoa@cafe-stoa.fi tai 09 310 88424).

Joulun tunnelmaan

JOULUA odotellessa voi tunnelmaa nostattaa konserteissa, joissa esittää eri maiden perinteisiä joululauluja, niiden sovituksia ja uusia sävellyksiä. Joululauluja lauletaan suomeksi, viroksi ja englanniksi.

KANNELTALOSSA voi laskeutua jouluun kahdessa upeassa konsertissa. Lempeä-ääninen Emma Salokoski (kuvasa) tulkitsee 10.12. kello 19 tuttuja ja vähän tuntemattomampiakin konserttia varten räätälöityjä joululauluja.

Valovoimainen sopraano Mia Huh-ta tulkitsee Kanneltalossa 12.12. kello 19 joululaulujen uusia sovituksia viulisti Teppo Ali-Mattilan jousisoittajakollektiivin Compagnia d'archin kanssa, jonka kokoonpano elää esitettävien teosten mukaan.

Jussi Lampela Nonet feat. Emma

Salokoski -konsertin 20 euron hintaiset ja Compagnia d'archin sekä Mia Huhdan konsertin 13/9 euron hintaiset liput voi varata numerosta 09 310 12000 tai Lippupalvelusta.

STOASSA Suomen virolaisten seka-kuoro Siller kajauttaa upeasti ilmoille sekä riemukkaita että rauhallisempia joulun säveliä 12.12. kello 19. Viron- ja suomenkielisten joululaulujen lisäksi kuullaan kaunista joulumusiikkia ympäri maailmaa. Kymmenen ja viiden euron hintaisia lippuja saa Stoaan lipunmyynnistä, numerosta 09 310 12000 ja Lippupalvelusta.

KULTTUURIKESKUS CAISSASSA virolaiset, venäläiset, suomalaiset ja irlantilaiset musikat yhdistävät voimansa monikulttuurisessa joulukonsertissa.

Kustakin maasta kuullaan perinteisiä joululauluja ja mukana on myös musikoiden omia sävellyksiä 14.12. kello 18–20. Vapaa pääsy.

VOOTALOSSA vanhan ajan pukuihin sonnustautuneet laulajat herättävät henkiin englantilaisen ikivanhan joulutunnelman 20.12. kello 19. Pääsolistina on Amanda (yläkuvasa). Christmas Carols – back thru' the ages -klubi-illassa on A-oikeudet, ja ovet avataan kello 18.30. Liput alkaen 8/6 euroa Vuotaliin lipunmyynnistä p. 09 310 12000 tai Lippupalvelusta.

PIIRROS LIISA KALLIO

ORIENTAL BLING / KUVA SEBASTIAN DANNEBERG

Björk klassikkomusikaalissa

MUSIKAALIKLASSIKKOJEN sarjan Vuotalossa päättää Björkin tähdittämä elokuva sokeutuvasta siirtolaisnaisesta Selmasta, joka tekee raskasta työtä terästehtaassa saadakseen kerättyä rahat poikansa

Björk

sillemäleikkaukseen. Vain keina hetkinä Selma pakenee mielikuvitusmaailmaansa, jossa kaikki on yhtä suurta musikaalia. Björk on säveltänyt elokuvan musiikin. *Dancer in the Dark* 9.12. kello 18. Vapaa pääsy.

Sami Pitkämö Big Bang

MUSIIKIN moniottelija Sami Pitkämö tuo Savoy'n lavalle 15.12. kello 19 keskeiset kokoonpanonsa vieraillevien soolistien kera.

Konsertissa kuullaan länsimaisen musiikin koko kirjo rock'n'rollin ajoista saakka, unohtamatta Samin omia biisejä.

Liput alkaen 35/30 e, p. 09 310 12000 ja Lippupalvelu.

NÄYTTELY

6 | 2013 HELSINKI-INFO 18

Kengänkiillottajapoika Rautatieaseman edessä vuonna 1952.

KUVA HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / VOLKER VON BONIN

Nostalgiaa 1950-luvulta

HAKASALMEN HUVILAN valokuvanäyttely *Rasvaletti* vie 1950-luvulle, jolloin Helsingin väkiluku kasvoi nopeasti. Elintason noustessa uudet kulutustavarat tarjosivat arkeen pientä ylellisyyttä. Kaduille ilmestyi lisää autoja ja näyteikkunoihin uutuuksia. Vapaa-ajanvietto muuttui ja nuorisokulttuuri nousi näkyväksi ilmiöksi.

Näyttelyn valokuvat on valikoitu kaupunginmuseon kuva-arkistosta, mutta sijansa saavat myös helsinkiläisiltä kootut muistot ja kuvat. Yhdessä huoneista on 1950-luvun kampaamo, jossa voi istahtaa kampaajan tuoliin ja pohtia, millainen 50-luvun look itselle sopisi.

Näyttelyä täydentää muhkea *Rasvaletti*-kirja, jota voi ostaa näyttelystä, Sofiankadun museokaupasta ja Akateemisesta kirja-kaupasta. Näyttely on avoinna ti-su klo 11–17 ja to klo 11–19. Vapaa pääsy.

MUSIIKKI

Viikko jazzia

WE JAZZ 2013 on uusi viikon mittainen jazztapahtuma Helsingissä 9.–14.12. Tapahtumaviikko huipentuu 14.12. Savoy-teatterin konserttiin kello 18.30. Lavalla nähdään puolalaisen trumpettilegenda Tomasz Stankon suomalaisvahvisteinen kvintetti, uudistetulla keikkasetillä debytoiva Timo Lassy Band (kuvassa) sekä pianisti Joonas Toivanen juhlistaen uuden soolopianoalbuminsa julkaisua. Kesto noin 3,5 tuntia (2 väliaikaa), liput alkaen 49 euroa Lippupalvelusta ja Tiketistä.

KUVA JUNNU LUSA

Folkia ja chansonia

TÄMÄN AJAN kiinnostavimpia artisteja on Aino Venna, jonka tähdittämä esitys päättää Savoy'n konserttisyksyn 31.12. kello 19. Folkia, jazzia, chansonia ja muitakin vanhan maailman elementtejä toisiinsa yhdistelevä Aino Venna -yhtye julkaisi vuosi sitten ensimmäisen pitkäsoittonsa, *Marlenen*. Liput alkaen 25/23/12 e, p. 09 310 12000 ja Lippupalvelu.

KUVA ANNA ANTSAALO

Loistoa loppiaisiltaan

MUSIIKKITALOSSA jatkuu Helsingin kaupunginorkesterin (HKO) loppiais-konserttiperinne vahvana ja suosittuna. Orkesterimusiikkia ja elokuvien still-kuvia yhdistävä konserttiproduktio täyttää 6.1. Musiikkitalon konserttialin kello 15 ja 18. Juontajana toimiva professori Peter von Bagh on valinnut teemaksi historiallisiin tapahtumiin pohjaavia elokuvia, joiden musiikin ovat luoneet 1900-luvun säveltäjämestarit. Liput (27,50–7,50 euroa) Lippupisteestä.

Helsingin kaupunginorkesterin kevätkausi Musiikkitalossa tarjoaa 32 konserttia. Kevään 2014 kausikortteja voi ostaa Lippupisteestä 29.12. saakka. Kertalippuja kevään konsertteihin saa 2.1.2014 alkaen. Lisätiedot: www.hel.fi/filharmonia.

Kat Baloun

KUVA RANDY TARANGO

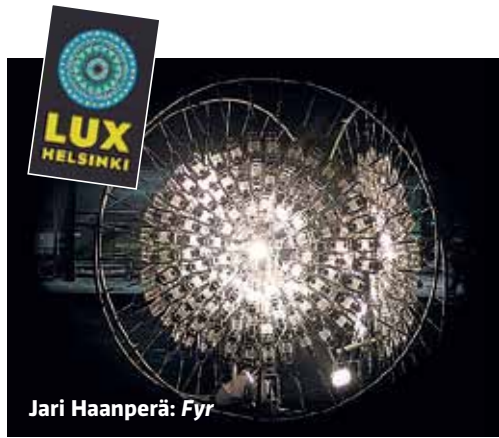
Kaikessa soi blues

MALMITALOSSA kuullaan hieno blues-konsertti, kun Kat Baloun ja Tomi Leino Trio esiintyvät 15.1. kello 19. Tekesilaisyyntyinen, nykyään Berliinissä asuva Kat Baloun on lajissaan harvinaisen naishuiliharpisti. Hän aloitti ammattilaisuransa 90-luvun alussa San Franciscossa. Liput 12 e, p. 09 310 12000 ja Lippupalvelu.

Lux valaisee Helsingin

KAUPUNKITAPAHTUMA *Lux Helsinki* tarjoaa elämyksiä kaikille aisteille 4.–8.1. Kahdentoista tapahtumapaikan vaikuttava reitti johdattaa katsojan Töölönlahden rannan puolta pitkin Kansalisoopperan amfiteatterin, Hesperian puiston, Kansallismuseon ja Kansalaistorin kautta Uudelle ylioppilastalolle. Keskeisenä näyttämönä on myös Senaatintori. Teokset ovat maksutta nähtävillä päivittäin kello 17–22. Osaan teoksista voi tutustua koko vuorokauden pimeän ajan. Tapahtuman

Jari Haanperä: *Fyr*

taiteellinen johtaja on professori Markku Uimonen. Valoteoksia toteuttavat suomalaistaiteilijoiden ohella ulkomaiset taiteilijat ja taiteilijaryhmät Ranskasta, Saksasta ja Espanjasta. Lisätiedot: www.luxhelsinki.fi

Kiinalainen uusivuosi

KIINALAISEN uudenvuoden juhlinta alkaa 30.1. kello 15.30 kulkueella Kolmen sepän patsaalta Lasipalatsin aukiolle. Tiivistä tunnelmaa sinne tuovat värikkäät lyhdyt, höyryvät kevätkääryleet ja nuudelit, lohikäärmeet ja leijonat. Lavalla nähdään taidokkaita Kung Fuesityksiä ja mukaansatempaavia leijona- ja lohikäärmetansseja. Vapaa pääsy. Juhlinta huipentuu suureen ilot-

KUVA HELSINGIN KULTTUURIKESKUS / ANU PYÖRÖNEN

litukseen Töölönlahdella kello 20.20. Tapahtumaa isännöivät Helsingin ja Pekingin kaupungit.

SIRKUS

Tunteellista sirkusta

KUVA MIKAEL HALMEENMÄKI

CIRCUS HELSINGIN uusin esitys *Helium – Halu lentää* saa ensi iltansa 8.12. kello 18. Iloista ja haikeman surullista tarinaa kerrotaan sirkuksen, tanssin ja muun ilmaisun voimin. Musiikilla on suuri osa ja päähenkilönä on Zebra. Esitys on 1,5 tunnin mittainen sisältäen väliajan, jolloin voi nauttia glögiä ja pipareita. Aulassa seikkailee iloisia tonttuja. Muut näytökset ovat 15.12. ja 20.–22.12. kello 18. Circus Helsinki, Sörnäisten rantatie 22, Voimala/rakennus 1, ovi B. Liput (10/5 e) voi tilata osoitteesta liput@circushelsinki.fi tai ostaa ovelta.

Maailmankaikkeus Talvisirkuksessa

TANSSITEATTERI Hurjaruuthin Talvisirkuksessa tyttö ja tieteilijä matkaavat nykypäivästä alkurajähdykseen. Tiedettä ja taidetta yhdistävässä sirkuksessa on mukana sirkusorkesteri ja kansainvälisen huipputason sirkustaiteilijoita. Ikäsuositus yli 3 v. Talvisirkus Kosmos Kaapelitehtaan Pannuhallissa 6.1.2014 saakka. Lipuvaraukset ja tiedustelut p. 09 565 7250 tai liput@hurjaruuth.fi ja Lippupalvelu.

KUVA RIKU VIRTANEN

MUUTA MENOJA

Markkinoille

TUOMAAN MARKKINAT on perinteinen kaupungin järjestämä käsitöiden ja kotimaisten tuotteiden myyntiin painottuva joulutapahtuma. Senaatintorin myyntikojuissa on tarjolla muun muassa joulukerukkuja, keramiikkaa, koruja, nahka-, turkis- ja villatuotteita ja joulukoristeita. Avoimna 7.–22.12. ma–pe klo 10–19 ja la–su klo 10–18.

KUVA LAURI HÄNNINEN

KORJAAMON JOULUMARKKINOILLA vaunuhallissa ja korjaamohallissa on joulun kausituotteiden lisäksi myynnissä koruja, asusteita, luomukosmetiikkaa, sisustustavaroita ja keramiikkaa yli 50 eri myyjältä 14.–15.12. kello 11–17. Vapaa pääsy. Korjaamon edustalla myydään myös joulukuusia.

VANHAN JOULUMYYJÄISISSÄ noin sata käsityön ammattilaista myy muun muassa käsitöitä, kynttilöitä, grafiikkaa ja leivonnaisia. Myyjäiset ovat Vanhan ylioppilastalon kahdessa kerroksessa 11.–22.12. ma–pe klo 11–20 ja la–su klo 11–18.

JOULUMAAILMA levittäytyy Kolmen Sepän aukiolle, Kaivopihalle ja Vanhan ylioppilastalon ympäristöön ja on auki 30.11.–22.12. ja 26.12.–6.1. Siellä voi nauttia tuoksuista ja tunnelmasta. 24 myyntikojusta löytyy laadukkaita tekstiilejä, herkkuja ja lahjatuotteita. Joulupukinkin voi tavata mökissään.

TEATTERI

Verkossa-näytelmän Julian Assangeksi muuntautuu Niko Saarela.

KUVA © CHARLOTTE ESTMAN-WENNSTROM

Wikileaks näyttämöllä

KAUPUNGINTEATTERIN teatteristudio Pasilassa saa ensi-iltansa 12.12. Gunilla Hemmingin kirjoittama uusi kotimainen näytelmä *Verkossa – Wikileaks'n nousu ja uho*. Näytelmä kertoo tapahtumista Wikileaks-paljastussivuston perustajan Julian Assangen ympärillä. Dokumenttilähteisiin perustuvan teoksen ohjaa Milko Lehto ja Assangen roolissa nähdään näyttelijä Niko Saarela. Esitykset 10.12. alkaen teatteristudio Pasilassa (Ratamestarinkatu 5), perusliput 38–27 e Kaupunginteatterin lipunmyynnistä, p. 09 394 022 ja Lippupisteestä p. 0600 900 900.

ANNANTALO Annankatu 30, www.annantalo.fi; **CAISA** Mikonkatu 17 C/Vuorikatu 14, www.caisa.fi; **CIRCUS HELSINKI** Sörnäisten rantatie 22, www.circushelsinki.fi; **HELINGIN KAUPUNGINMUSEO** Hakasalmen huvila, Mannerheimintie 13b, www.hel.fi/hki/Museo/fi/Etusivu; **HELINGIN KAUPUNGINORKESTERI** www.hel.fi/filharmonia; **MUSIIKKITALO** Mannerheimintie 13 a, www.musiikkitalo.fi; **HELINGIN KAUPUNGINTEATTERI**, **STUDIO PASILA** Ratamestarinkatu 5, www.hkt.fi/studiopasila; **KANNELTALO** Klaneettitie 5, www.kanneltalo.fi; **KULTTUURITEHDAS KORJAAMO** Töölönkatu 51 a-b, www.korjaamo.fi; **MALMITALO** Ala-Malmintori 1, www.malmitalo.fi; **SAVOY-TEATTERI** Kasarmikatu 46–48, www.savoyteatteri.fi; **STOA** Turunlinnantie 1, www.stoa.fi; **TANSSITEATTERI HURJARUUTH**, **KAAPELITEHDAS** Tallberginkatu 1, www.kaapelitehdas.fi; **VIRKA-INFO JA KAUPUNGINTALON JUHLASALI** Sofiankatu 1/Pohjoisesplanadi 11–13, www.virka.fi; **VUOTALO** Mosaiikkitori 2, www.vuotalo.fi.

Kirjastovisa

KAUPUNGINKIRJASTO avasi tänä syksynä uuden palvelun – Kaupunkiverstaan. Lasipalatsin Kohtamisaikalla sijaitseva Kaupunkiverstas on kaikille avoin tekemisen ja innostumisen paikka. Verstaalla voi tulostaa omia esineitä 3D-tulostimella, muotoilla 3D-tyrsimellä, toteuttaa itse suunniteltuja tarroja ja painatuksia vinyylileikkurilla, tehdä kuvia grafiikkatyöpisteellä ja muuntaa vanhat tallenteet digitaalisiksi. Lisäksi Kaupunkiverstaalla voi osallistua työpajoihin. Kaikkien laitteiden käyttöön on mahdollista saada henkilökohtaista opastusta kirjaston henkilökunnalta. Lisätietoa verstaasta löytyy osoitteesta www.kaupunkiverstas.fi.

Tämänkertainen kirjastovisan kysymys kuuluu: **mistä Kaupunkiverstas sai alkunsa?**

KILPAILUUN VOI OSALLISTUA 31.12.2013 asti lähettämällä vastauksen sähköpostiosoitteeseen kirjastovisa@hel.fi tai postiosoitteeseen Helsingin kaupunginkirjasto, tapahtuma- ja markkinointiyksikkö/Kirjastovisa, PL 4100, 00099 Helsingin kaupunki.

Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan tuotepalkinto. Oikea vastaus kerrotaan Helsinki-infon seuraavassa numerossa.

HELSINGIN KAUPUNGINKIRJASTO
HELSINGFORS STADSBIKLIOTEK
HELSINKI CITY LIBRARY

EDELLISESSÄ KIRJASTOVISASSA kysyttiin, missä Helsingin kaupunginkirjaston toimipisteessä järjestetään eniten asiakkaiden itensä tuottamia tapahtumia.

Oikea vastaus on Postitalossa sijaitseva Kirjasto Kymppi.

Tällä palstalla julkaistaan tänä vuonna Kirjastovisaa, jossa kysytään kirjastoaiheisia kysymyksiä.

Lukijakilpailu

LUKIJAKILPAILUN kuvassa on pääkaupungin uudisrakennuksia 1930-luvulta. Mikä merkittävä rakennus on kuvattuna tässä postikortissa?

VASTAUKSET pyydetään toimittamaan viimeistään 31.12. osoitteella Helsinki-info, Lukijakilpailu, PL 1, 00099 Helsingin kaupunki tai sähköpostiosoitteeseen helsinki-info.lukijakilpailu@hel.fi. Muistatthan liittää vastauksen postiosoitteenne mahdollisen kirjepalkinnon postittamista varten.

Vastaus edellisen lehden kysymykseen

EDELLISESSÄ kysymyskuvassa on kesäinen kaupunkinäkö vuodelta 1941 hiukan ennen jatkosodan syttymistä. Vanhanmallinen lehtikoju asiakkaineen on ikuistettu kuvaan Aleksanterinkadun ja Mariankadun kulmassa. Taustalla on niin kutsuttu Vanha tulli- ja pakkahuone. Kuvassa näkyy myös Ritarihuoneen puistikkoa kiertävä rautakettinki.

MARTTI HELMINEN

Oikein vastanneiden joukosta arvottiin voittajaksi **Risto Salminen** – onnittelumme! Kirjepalkinto on lähetetty voittajalle. Kiitos kaikille osallistuneille!

IN ENGLISH

Design boosts corporate competitiveness

KUVA PERTTI NISONEN

Anne Stenros heads one of the three strategic spearheads that have put KONE at the top in the global elevators and escalators business: design.

"When I started as KONE's design director in late 2005, my team including myself was 1.5 people," Anne Stenros says. Now her in-house team is the size of a mid-sized design agency, half of them in Shanghai, and she employs an equal number of designers outside the company. Design is one of the three strategic spearheads of KONE, besides eco-efficiency and ride comfort.

The change that she has helped to effect at KONE over the years is evident in a number of ways. "We are today far more end-user oriented, paying attention to the end user's emotional experience of the elevator," Stenros explains.

"An elevator is an architectural space and a dramatic public space, rather than a tool," she continues, "and every aspect has an effect on the user experience."

Preventing honour-related conflicts

FINLAND should develop processes to prevent honour-related conflicts and violence, as the number of foreign-born and multi-cultural families in the country keeps growing. A four-year project, titled SOPU ("mutual understanding"), has achieved promising results from a comprehensive approach that supports families.

"Honour-related conflicts and resulting honour-based violence occur in cultures in which a man's honour is tied to a woman's honour and chastity," says chief project worker **Johanna Aapakallio**. "The phenomenon is known from Finnish history, too," she admits.

Read more:
www.hel.fi/helsinki-info In English

Puhtaasti parempaa arkea

Kotitalouksien jätteen hyödyntäminen tehostuu

HSY aloitti lasin ja metallin keräyksen pääkaupunkiseudulla kaikissa vähintään 20 asunnon kiinteistöissä marraskuussa. Kartongin keräyksen vähintään 10 huoneiston taloyhtiöissä HSY aloittaa vuonna 2015. Biojätteen ja paperin keräys jatkuu ennallaan. Jätteen lajittelu on entistä helpompaa, kun keräysastiat eri jätteille ovat taloyhtiön omassa jätetilassa.

Ensi vuonna Vantaalla käynnistyvässä jätevoimalassa käsitellään ne kodeissa kertyvät jätteet, joita ei pystytä kierrättämään. Voimalassa sekajäte muutetaan sähköksi ja lämmöksi. Jätteen lajittelu on jatkossakin tärkeää, jotta materiaalit saadaan ensisijaisesti uusiin tuotteiden raaka-aineiksi.

www.hsy.fi/lasijametalli

**Kiitos
kun
lajittelet!**

Tavaraa parempia lahjaideoita

Ainainen lahjan keksimisen pulma? HSY:n vinkkisivulta löydät vaihtoehtoja turhille lahjatavaroille.

Lahjan ei tarvitse olla kallista ollakseen arvokas. Anna lahjaksi tänä jouluna jotain muuta, vaikka elämyksiä, aikaa tai hyvää mieltä.

www.annajotainmuuta.fi

Mikä on HSY?

HSY on yhtä kuin Helsingin seudun ympäristöpalvelut. Saat hyvää juomavettä, ja jätevesi puhdistetaan tehokkaasti. Kuljetamme jätteesi ympäristöystävällisesti ja käsittelemme ne vastuullisesti. Saat ajantasaisia tietoja ilmanlaadusta. Tuotamme tietoa, jolla tehdään parempaa kaupunkiympäristöä.

www.hsy.fi

HSY:n joulumuistio

- **Älä kaada kinkun paistorasvaa** viemäriin tai pyttyyn. Rasva voi tukkia vesiputket ja aiheuttaa pahimillaan vesivahingon. Jähmettyneen rasvan voi laittaa biojäteastiaan. Nestemäisen rasvan voi pakata tiiviiseen astiaan ja laittaa sekajätteen joukkoon. Myöskään ruokajätte ei kuulu viemäriin.
- **Litistä pakkauslaatikot** tilan säästämiseksi ennen keräysastiaan laittamista.
- **Täytä kierrätyspisteitä maltilla.** Joulun pakkausjätteet voivat odottaa hetken vaikka varastossa, jos kierrätyspisteen astiat ovat täynnä. Joulun aikaan kierrätyspisteitä tyhennetään tavallista harvemmin.

- **Lajittele lahjapaperit** energia- tai sekajätteen joukkoon. Ne eivät kelpaa paperin tai kartongin joukkoon, koska ne ovat voimakkaasti päällystettyjä ja sisältävät paljon painovärejä, tarroja ja teippejä.
- **Uudenvuodentinat** ovat vaarallista jätettä, koska ne sisältävät runsaasti lyijyä. Jos et käytä tinoja ensi vuonna uudelleen, vie ne maksutta HSY:n vaarallisten jätteen konttiin tai Sortti-asemalle.

Katso lähin kierrätyspiste osoitteesta: www.hsy.fi/kierratyspiste

Ota kalenteri talteen!

Saitko mainospostin mukana HSY:n kalenterin vuodeksi 2014? Jos olet kieltänyt mainospostin jakamisen, voit tilata kalenterin maksutta HSY:ltä.

Lue lisää: www.hsy.fi/kalenteri

Ruokajätettä voi välttää myös jouluna

Kinkkua ja laatikoita, suklaata ja hedelmiä... Joulunpyhien kauppalista rönsyilee kuin pukiin parta. Herkutella sopii, mutta ruokaa tulee helposti hamstrattua varmuuden vuoksi yli omien tarpeiden.

Säilytä jouluruoat oikein

- Pidä ruokahyllyt järjestyksessä. Säilytä nopeimmin vanhenevat ruoat etualalla ja käytä ne ensin.
- Merkitse helposti pilaantuviin tuotteisiin niiden avauspäivämäärä.
- Jäähdytä yli jäänyt ruoka nopeasti. Talvipakkasilla ruoan voi jäähdyttää ulkona.

Roskiin päätyvä ruoka rasittaa turhaan sekä ympäristöä että kukkaroa. Osta mitä syöt ja syö mitä ostat – niin yksinkertaista se oikeastaan on. Hyvällä suunnittelulla tähteet eivät jää jääkaapin nurkkiin pilaantumaan.

Tunnista päiväysmerkinnät

- Parasta ennen: päiväyksen jälkeen tuote alkaa laadullisesti heiketä. Tuotetta voi useimmiten syödä turvallisesti päiväyksen jälkeenkin.
- Viimeinen käyttöpäivä: valmistaja on tarkoittanut, että elintarvike syödään viimeistään silloin.
- Luota aisteihisi. Katso, haista ja maista.

Miljoonia kiloja ruokaa roskiin

- Jokainen suomalainen heittää pois noin 23 kiloa alun perin syömäkelpoista ruokaa vuosittain.
- Rahaksi muutettuna roskiin päätyy noin 125 euroa henkilöä kohden vuodessa.
- Jopa 40 prosenttia pois heitetystä ruoasta olisi vielä käyttökelpoista.
- Kotitalouksien ruokahävikki vastaa yhteensä noin 100 000 henkilöauton vuotuisia päästöjä.

(Lähde: MTT:n Foodspill-tutkimus 2012, MTT:n Kuru-tutkimus 2013)

Juokseva vesi on arjen luksusta

Maanantaiaamu, kello 5.30. Hieraiset unihiekat silmistäsi, vedät kumisaappaat jalkaasi ja lähdet vaeltamaan ämpärit kourassa ulos lumihankeen. Vesihanoja ei ole, vaan perheen pesu- ja juomavesi on pakko hakea yleiseltä kaivolta. Tätä on stadilaisen arki.

Ei sentään! Vesijohtoverkoston ansiosta Helsingissä ei ole tarvinnut kanniskella vettä ämpäreillä sitten 1800-luvun. Ensimmäinen

vesilaitos perustettiin Helsinkiin vuonna 1876. Nykyisin HSY puhdistaa juomavettä kolmella vedenpuhdistuslaitoksella ja toimittaa sitä noin miljoonalle pääkaupunkiseudun asukkaalle.

Jokainen vesipisara matkaa pitkän tien ennen hanan suulta vierähtämistään. Mistä hanavesi tulee?

Tunnelia pitkin pääkaupunkiin

Helsingiläiset saavat juomavetensä Suomen toiseksi suurimmasta järvestä, Päijänteestä. Vettä otetaan pitkulaisen järven eteläpäästä Asikkalan vedenottamolle, josta alkaa 120 kilometrin mittainen Päijännetunneli. Vesi kohisee tätä maailman pisintä yhtenäistä kalliotunnelia pitkin kohti pääkaupunki-seutua. Päijännetunneli päättyy Vantaalle Silvolan tekojärven luo.

HSY ottaa Päijänteestä runsaat 3000 litraa vettä sekunnissa, vuorokauden ympäri. Päijänteen vettä puhdistetaan Pitkälän ja Vanhan kaupungin vedenpuhdistuslaitoksilla Helsingissä. Noin neljäsosa espoolaisista saa vetensä puolestaan Nuuksion Pitkälästä. Vesi puhdistetaan Dämmanin vedenpuhdistuslaitoksella Espoossa.

Vodaa kotiinkuljetuksella

Helsingin alla risteilee yli 1200 kilometriä talousvettä kuljettavaa vesijohtoa. Yhteen pötköön liitettynä putket yltaisivat Helsingistä Utsjoelle.

Vesi- ja viemäriverkosto laajenee jatkuvasti sitä mukaa kuin uusia alueita rakennetaan. Tällä hetkellä HSY rakentaa muun muassa uuden Espooseen johtavan runkovesijohdon osuutta Pajamäessä. Alueellisia uusia vesijohtoja HSY rakentaa muun muassa Jätkäsaassa, Honkasuolla, Sörnäistenniemessä, Kruunuvuorenrannassa ja Myllypurossa.

Samalla saneerataan ikääntyneitä ja huonoon kuntoon päässeitä vesijohtoja. Helsingin suurimmat saneerauskohteet vuonna 2014 sijaitsevat Kaupintieellä, Mechelininkadulla, Jokipolulla ja Herttoniemen teollisuusalueella. Lisäksi HSY saneeraa vesijohtotunneleita.

Joskus vedentulo joudutaan katkaisemaan paikallisesti esimerkiksi putkiston uusimisen tai korjaustöiden takia. Sen jälkeen hanavesi voi olla hetkellisesti värillistä tai sameaa. Vettä kannattaa siinä tapauksessa juokuttaa hanasta, kunnes se on jälleen väritöntä ja kirkasta.

Haitalliset mikrobit tuhoataan

Päijänteessä virtaava vesi on raakavedeksi ensiluokkaista. Vedenpuhdistus takaa kuitenkin sen, että juomavesi on raikasta, hyvää ja turvallista nautittavaksi.

Helsingin vedenpuhdistuslaitoksilla muun muassa erotetaan vedestä humus eli orgaaninen aines. Mahdolliset mikrobit eliminoidaan selkeytyksessä, hiekkasuodatuksessa sekä otsonilla, joka myös parantaa veden hajua ja makua.

Vesi desinfioidaan lisäksi UV-valon avulla, ja siihen lisätään sidottua klooria eli klooriamiinia rajoittamaan mikrobikasvua vesijohtoverkostossa. Kalkkiveden ja hiilidioksidin avulla säädetään puolestaan veden pH-arvoa estämään vesijohtojen korroosiota.

Veden laatua valvotaan jatkuvasti HSY:n käyttölaboratoriossa ottamalla näytteitä laitoksilta lähtevästä vedestä sekä vesijohtoverkostosta.

Millaista puuta kannattaa polttaa?

Voinko polttaa maitotölkkejä tai muita roskia?

Jätteiden hävittäminen polttamalla on kielletty. Maitotölkkejä tai muutakaan roskaa ei saa polttaa esimerkiksi takassa tai nuotiossa. Maitotölkit, pahvi ja paperi kannattaa polttamisen sijaan kierrättää.

Muoveissa voi lukea, että ne soveltuvat polttoon, mutta merkinnällä tarkoitetaan lähinnä polttolaitoksia. Muovin ja muun jätteen polttaminen kodin tulisijan matalassa palamislämpötilassa tuottaa myrkyllisiä yhdisteitä, jotka ovat haitallisia terveydelle ja saattavat vahingoittaa tulisijaa.

Pahvin ja paperin poltosta syntyy runsaasti savukanavat tukkivaa tuhkaa ja nokea. Poltettavaksi eivät kelpaa myöskään märkä, maalattu, kylästetty tai muita haitallisia aineita sisältävä puu tai lastulevy.

Voinko polttaa roskaa tynnyrissä pihallani?

Roskien polttaminen pihassa ei ole sallittua. Poikkeuksena on risujen, hakkuutähteiden ja lehtien polttaminen taajaan asuttujen alueiden ulkopuolella. Poltosta pitää ilmoittaa etukäteen Helsingin ympäristölautakunnalle.

Onko puun poltosta syntyvä savu haitallista terveydelle?

Puun poltossa syntyy pienhiukkasia, häkää ja hiilivetyjä, joille altistuminen voi lisätä astmaohtauksia sekä sydän- ja hengityselinoireita. Savuhaittoja voi vähentää tulisijan oikeaoppisella käytöllä.

Lisätietoa saat HSY:n Opas puunpolttoon -esitteestä, jonka löydät osoitteesta www.hsy.fi/seututieto

Katso myös ohjeita jätteiden lajitteluun HSY:n jätehausta, www.hsy.fi/lajittelu

Millaista puuta kannattaa polttaa?

Polta vain kuivaa ja puhdasta puuta. Varmista, että puuta säilytetään asianmukaisesti sateelta suojassa. Kuivan puun tunnistaa siitä, että klapit helähtävät toisiaan vasten lyödessä.

Miten voin parantaa puun palamista?

Lado puut vaakatasoon, irti seinistä. Täytä tulipesä korkeintaan puolilleen. Pääsääntöisesti paras tapa sytyttämiseen on päältä sytyttäminen. Sytykkeeksi sopivat parhaiten tuohi tai puutikut.

Vältä kitupolttoa. Opettele sään vaikutus savun käyttäytymiseen ja katso tuulen suunta ennen kuin sytytät. Ole huomaavainen naapureitasi kohtaan ja vältä tulisijan käyttöä silloin, kun savu jää leijumaan maan lähelle. Voit myös kysyä neuvoa nuohoojaltasi.

Utnyttjandet av hushållsavfall blir effektivare

I november började HRM samla in glas och metall i alla fastigheter med minst 20 bostäder i huvudstadsregionen. År 2015 börjar HRM samla in kartong i husbolag som har minst 10 bostäder. Insamlingen av bioavfall och papper fortsätter som förut. Det är ännu enklare att sortera avfall när insamling-

skärnen för olika avfall finns i husbolagets eget avfallsutrymme.

I avfallskraftverket som startas i Vanda nästa år hanteras det hushållsavfall som inte kan återvinnas. I kraftverket omvandlas blandavfallet till el och värme. Avfallssorte-

ringen är dock fortsättningsvis viktig så att materialen i första hand kan användas som råmaterial för nya produkter.

www.hsy.fi/glasochmetall

HRM:s checklista för julen

- **Häll inte ut stekfettet från skinkan** i avloppet eller toaletten. Fettet kan täppa till vattenledningarna och i värsta fall orsaka en vattenskada. Stelnat fett kan läggas i bioavfallskärlet. Fett i flytande form kan packas in i en tät burk och läggas i blandavfallet. Inte heller matavfall hör hemma i avloppet.
- **Platta till förpackningarna** för att spara utrymme innan du återvinner dem.
- **Fyll återvinningskärnen** med måtta. Julens förpackningsavfall kan vänta en

stund till exempel i förrådet om kärnen vid återvinningsstationen är fulla. Under julen töms återvinningsstationerna mer sällan än normalt.

- **Sortera presentpapper** som energi- eller blandavfall. Det kan inte sorteras som papper eller kartong, eftersom det har en kraftig ytbeläggning och innehåller stora mängder tryckfärg, klistermärken och tejp.
- **Nyårstenn är farligt avfall**, eftersom det innehåller stora mängder bly. Om du inte återanvänder tennet nästa år, kan du kostnadsfritt lämna det i HRN:s container för farligt avfall eller på en Sortti-station.

Du hittar den närmaste återvinningsstationen på adressen: www.hsy.fi/kierratypiste

Ta tillvara kalendern!

Fick du HRM:s kalender för 2014 med reklamposten? Om du har tackat nej till reklam kan du kostnadsfritt beställa eller hämta kalendern hos HRM.

Läs mer: www.hsy.fi/kalender

Kalendern innehåller

- tips för en miljövänlig vardag
- de cirkulerande insamlingsbilarnas tidtabeller
- information om HRM:s tjänster
- sopsorteringsanvisningar

Tänd dina vita ljus

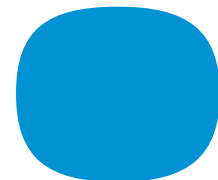
MEZZOSOPRAREN Wi-
van Nygård-Fagerudd
har äran att kröna
årets lucia i Domkyr-
kan. Efter krönings-
festen 13.12 med start
kl. 17 skrider lucia ned för Domkyr-
kans trappor och sedan följer den tra-

ditionsrika kortegen i innerstaden. Fa-
miljefest dagen efter på Hanken med
bland andra barnteatern Mamma mu
och givetvis lucia med följe. Lucia-
marknaden på Centralgatan 15.12 kl.
12–14 står som alltid för läckerheter
och julpynt. Lucia förgyller också MM:s
julkonserter.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

Svenskasidor

Ett starkt
svenskt rum
i storstaden
fyller 100 år.
Arbis firar
2014.

100 ÅRSJUBILEUM

Arbis står aldrig stilla

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

Samband. Så heter en av Gunborg Gayers favoriter i huset, det raffiga halsbandet i keramik är gjort av elever under ledning av Katja Kotikoski.

DOFTEN av tonåringar svävar i Arbis och på trappor, räck och golv sitter klungor av unga som njuter av sin matsäck. De 200 eleverna från högstadiet Lönkan är ett av Arbis nya giv, ett samarbete mellan två enheter med utbildning på agendan.

”Syftet är att ge eleverna tillfälle att uppleva vad Arbis står för och visa på bredden i vår verksamhet. Strax före jul sammanför vi Åshöjdens elever med musikeleverna i Tölö. Deras skolor går samman hösten 2014, och det känns vettigt att eleverna får mötas här, säger rektor Gunborg Gayer som

arbetat som både lärare och inom utbildningsväsendet. Annat nytt samarbete sker med Arcada. Arbis har sytt upp kurser i ryska och kinesiska för yrkeshögskolans elever.

Gayer säger efter sju år som rektor att tiden aldrig står stilla i huset.

”Det gäller att vara lyhörd och ha känslspröten ute för att fånga upp trender, förändringar i levnadssätt och attityder för att kunna bygga upp ett kreativt kursprogram som har relevans och väcker intresse. I dag ska vi också marknadsföra oss och synas i sociala medier”, säger hon och berömmar per-

sonalen för sin passion för Arbis.

”Alla engagerar sig i planeringen”, tillägger hon. 2014 sätter festligheter-na kring 100-årsjubileet sin prägel på Arbis.

”Arbis grundades 1914 tillsammans med sin finska kollega Työvis men 1929 gick instituten i sär. I det skedet hade Arbis 917 elever, i dag räknar man med 6 000–7 000”.

”Från 2008 till 2012 har andelen män antligen ökat, från 23,5 procent till 28,6 procent. Under de tidiga åren var andelen män 30 procent, men sedan kom II världskriget, och med det

ett sviktande manligt intresse. Fast i dag har vi skraddarsydda manskurser i allt från gubbyoga till novisen vid spisen”.

100-årsjubileet kulminerar på födelsedagen, 11.9 med fest i stadshuset samtidigt som en gemensam utställning över institutens historia och nutid öppnar i Virkagalleria i stadshuset.

”Työvis ger ut en historik, Arbis en festskrift med ett allt från artiklar och reportage till essäer och intervjuer. Medverkande är bland andra Märta Tikkanen, Ebba Witt-Brattström och Hannele-Mikaela Taivassalo”.

MATINÉ

Författare om sina böcker

KJELL WESTÖ och *Hägring* 38. En av höstens mest uppmärksammade författare, som fick Helsingfors stads kulturpris 2013, deltar i den traditionella Nyländska författarmatinén 7.12 kl. 15-17 då också bland andra Anna Gullichsen, Elisabeth Sandelin och Valentina Oksala pratar om och läser ur sina böcker. Platsen är Arbis och samtidigt tillfälle att köpa böckerna till specialpris och med författardedikation.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

ARBIS

Bokfika med biskopen

LAGOM till advent möter Borgåbiskopen Björn Vikström upp i Luckan för att tillsammans med Kyrkans chefsredaktör May Wikström dryfta utmaningar och glädjämnen kring Borgå stift som firar 90-årsjubileum. Stiftet är ett av nio i Finland, det enda svenskspråkiga och uppdraget är att hålla samman de 65 svenska församlingarna. Vikström bevisar adventsbokfika i Luckan, 3.12 kl. 13.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

JULKONSERTER

SNART ÄR DET JUL IGEN

Julen är högsåsong också inom musiken, den gemensamma sången och konserterna, och till traditionerna hör församlingarnas de vackraste julsångerna i flera av kyrkorna samt mångfalden av julkonserterna som körer-na ger.

● Akademiska sångföreningen och Lyrans ger som alltid några gemensamma konserter som i år får en extra guld-kant då den finskspråkiga kollegan, Ylioppilaskunnan laulajat ansluter sig till sången.

Konsert 16.12 i Pauluskyrkan och 22.12 i Johanneskyrkan. I Johanneskyrkan ger köerna två konserter.

● Kören MM, alias Muntra Musikanter ger julkonserter i Tempelplatsens kyrka och Munkshöjdens kyrka 16.12 respektive 17.12. Årets lucia medverkar.

● Jubilatekören ger en julkonsert 22.12 kl. 18 i Tyska kyrkan.

● Jakten på julvisan, vart försvann alla julsånger? Allsång för hela familjen 8.12 kl. 15 i Nordhuset.

● Vinterkonsert med Arbis musikelever och lärare i festsalen 7.12 kl. 12.

● Allsång med de vackraste julsångerna på Arbis, 9.12 kl. 18 i festsalen.

● Matteus församling: 14.12 kl. 13 Barnens vackraste julsånger i Matteuskyrkan samt 17.12 kl. 19 De vackraste julsångerna i Kvarnbäckens kyrka, 19.12 kl 19 i Nordsjö kyrka, 22.12 kl 18 i Matteuskyrkan och som både återblick på julen 2013 och start på det nya året 6.1 kl 18 i Degerö kyrka.

● Petrus församling: 8.12 kl. 17 De vackraste julsångerna i Malms kyrka, 14.12 kl. 14 Församlingens julfest i Månsas kyrka med de vackraste julsångerna, 15.12 kl 16 julmusik och de vackraste julsångerna i Kottby kyrka och 18.12 kl. 18 de vackraste julsångerna i Södra Haga kyrka

● Johannes församling: 15.12 kl.16 i S:t Jacobs kyrka, 18.12 kl.19.30 i Gamla kyrkan, 19.12 kl.16 i Folkhälsans seniorhus och 26.12 kl.18 i Berghälls kyrka.

STADSMUSEET

Från efterkrigstid mot ett bättre liv

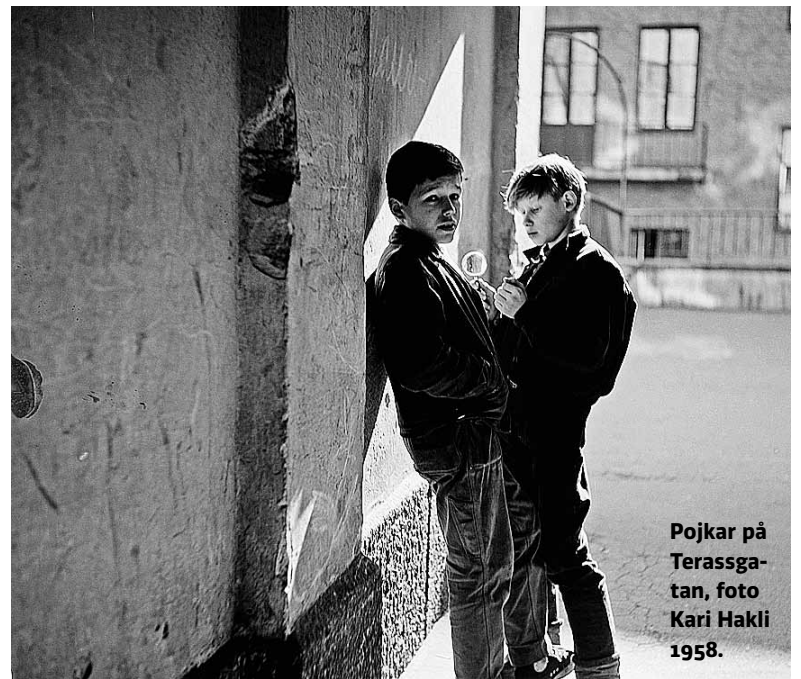
Oihonnagatan i Hermanstad, foto Juha Jernvall.

Femtioalet står för en ny tro på tillvaron. Och den finns fint skildrad i ett mästerverk till fotobok.

ALLA HELSINGFORSARE älskar bilder av den stad som **Signe Brander** så skickligt skildrar. Bilder på människor och miljöer i en stad som inte längre är, en stad som speglar en era som försvann under de turbulenta åren efter I världskriget.

Men åren efter II världskriget är minst lika fascinerande åtminstone på bild, och fast det inte är Signe Brander som har stått bakom kameran, förmedlar stadsmuseet nu en finstämd samling fotografier från 1950-talet.

I verket Rasvaletti – även om titeln är finsk är hela verket konsekvent och föredömligt textat till svenska – möter man människor och miljöer som delvis lever kvar. Igenkännarfaktorn på gator och torg är stor samtidigt som man förundras

Pojkar på Terrassgatan, foto Kari Hakli 1958.

över hur mycket som ändå är annorlunda. I synnerhet ser folk annorlunda ut, gubbar och gummor var gubbar och gummor, och så fanns män och kvinnor och barnen små kopior av de vuxna.

Femtioalets Helsingfors är en stad som tar sina första trevande steg mot en metropol men än så länge står bilarna glest, har bussarna bulliga former och hästkarlarna fortfarande en uppgift.

Verket skildrar vardagen, förorten, de unga och äldre, livsglädjen och också ett rätt torftigt liv. Bakom bilderna står en lång räckta fotografier vars alster finns i stadsmuseets utsinliga fotografiska skattkammare.

”Boken är samtidigt en del av den nya fotoutställningen i Villa Hagasund där vi visar fler bilder och

också något om 1950-talets livsstil. Bland annat har vi byggt upp en äkta frisörsalong och skaffat lika äkta Brylcreeme från Storbritannien, säger forskaren **Jepe Jäppinen** på stadsmuseet.

Att man valde 1950-talet som tema beror delvis på att man har arbetat länge med att inventera fotosamlingar från femtio och sextio år sedan.

Fotoverket går i gediget matt papper, bilderna har generöst med plats och formatet är som gjort för soffbordet. Boken torde väcka habegär hos alla med minsta intresse för sin egen stad och miljö. Finns att få i museishopen, i Villa Hagasund och Akademiska bokhandeln för 29 euro.

Brylcreemutställningen pågår för sin del till sista november 2014.

Runeberg och kärlekens mångfald

JOHAN LUDVIG RUNEBERG, nationalskald och livsbejakare, åttabarnsfar och make, redaktör, lärare och professor. Men mest kända är han ändå för sin finstämda lyrik och sitt enastående författarskap. Han besjög kärleken, den erotiska kärleken, kärleken till fosterlandet och kärleken till Gud. Sångerskan Annika Cleo tolkar till ackompanjemang av Niclas Skagstedt, berättelser och dikter av Runeberg i Nordhuset 4.2 kl. 14 samband med SenioRöst, nätverket

som riktar sig till seniorer. Programmet avslutas med allsång som leds av musikalrare i Arbis Östra, och i pausen blir det både gymnastik och kaffe. Fritt inträde.

Nordhusets babysuccé i höst, färgbud för barn i åldern 3–11 månader, fortsätter i vinter, nästa gång 13.2 kl. 14. Förhandsanmälan obligatorisk, siw.handrooskelekey@hel.fi.

Lundberg och Stenberg ger järnet

MULTIUNDERHÅLLARNA Sixten "Grottmannen" Lundberg och Peik "Kopp" Stenberg kastar loss i Nordhuset inom ramen för Hurri-klubben 1 februari kl. 19. Publiken älskar programmet På allvar? Nää! Skämt, skoj och struntprat varvat med musik av bland andra Cornelis Vreeswijk och Povel Ramel.

Hon är en bekant syn på Drumsö, Brita Eklund där hon går upp och ner längs gator och gränder.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

I ur och skur. Hemvårdaren Brita Eklund kan sitt revir, Drumsö och besöker minst fem klienter per dag.

HEMVÅRD

Mer människonära blir det inte

BRITA EKLUND är hemvårdare. En människa som ägnar sig åt det finaste som finns, att hjälpa och stöda andra människor. Och hon säger att hon njuter av varje dag på jobbet.

"Varje dag är olik den andra. Det finns inga rutiner, ingen dag är enformig och varje möte med klienterna är alltid annorlunda. Jag möter mest äldre och en del är dementa, men många har historier att berätta och så känns det bra att umgås med en människa som är ensam", säger Brita Eklund.

Hon har trettio års erfarenhet av hemvårdarjobbet och har haft Drumsö som sitt "revir" i nio år.

"Vi, det vill säga mina kollegor som arbetar inom hemvården i samma område, möts varje morgon och går genom dagens arbete. Vanligen går

jag hem till fem klienter, och stannar hos var och en cirka 45 minuter. Jag värmer mat, hjälper i duschen och ser till att de tar sin medicin. Om jag har kvällstur hjälper jag med nattbestyren, och medan jag är på plats hinner vi prata och umgås".

Hemvårdaren städar inte, tillreder inte mat och går inte ärenden i butiken eller banken. Det är ordnat på annat sätt, bland annat levererar Palmia färdigmat.

"Avstånden mellan mina klienter är lagom så jag promenerar för det mesta. Vid det här laget känner jag Drumsö bra och kan alla genvägar. Promenaderna bjuder på motion, och möjligheten att "lämna" föregående klient och förbereda sig för följande", säger hon.

Om Brita Eklund ska lista kriterier för en bra hemvårdare som trivs med sitt jobb blir hon inte svarslös.

"Man ska gilla människor och ha lätt att komma överens med andra. Och fram för allt ska man ha respekt för äldre. Äldre har otroligt mycket att ge, också de som tidvis är trötta och sjuka".

Hennes förman Jussi Jalkanen, hemvårdsledare för ett av tre svenskspråkiga team på södra hemvårdsenheten säger att Brita Eklund personifierar den goda hemvårdaren, hon är positiv, lugn och känner starkt för omsorger om andra.

Det finns lediga jobb för behöriga hemvårdare, mer info av Jalkanen på tfn 09 310 64911 och Tuija Ollila, 09 310 44545.

I KORTHET

DET RÖDA SVENSKFINLAND

Författaren Anna Bondestam skrev 1946 om det svåra året 1918, ur finlandsvensk synvinkel och utgående från de röda. Hon skrev om småfolket, arbetarklassen och kvinnorna och lyfte fram ett annorlunda Svenskfinland. Nu har den första biografien om henne, hennes författarskap och liv färdigställt. Piia Heikkilä skildrar i sitt verk en stark och spännande kvinna, Arbis, 9.1 kl. 18.

JULVISOR PÅ ENGELSKA

Klubbkvällen med Christmas carols bjuder på ett tvärsnitt av stämningfulla engelskspråkiga julsånger från olika tider. Skådeplatsen är Nordhuset, 20.12 kl 19, A-rättigheter, och alltså inte avsett för barn.

JULGODISINSPIRATION

Enkelt men smarrigt julgodis tillverkas inom ramen för julgodisverkstaden i Luckan under ledning av Larrie Griffiths, 7.12 kl. 13–15. Marsipan, choklad och annat sött och gott, häfte med tips/recept delas ut.

SANKT PETERSBURG ÄN EN GÅNG

SLS:s föreläsningsserie om grannstaden i öster, Petersburg är inne på sin sista sits. 9.12 kl. 18 berättar Milena Parland och Anders Mård om den mångkulturella staden respektive fenomen i den moderna staden.

STRÖVTÅG I RYSK LITTERATUR

Kristina Rotkirch utgår från nya ryska romaner, som översatts till svenska, och berättar om trender och företeelser i rysk litteratur. 23.1 kl. 18.05, Arbis.

MAKT OCH KROCKAR

"Asfaltsänglar" av Johanna Holmström handlar om patriarkatets makt, om kulturkrockar och identitetsdilemman. Ylva Larsdotter på Arbis bibliotek intervjuar 30.1 kl. 18.05.

HELSINKI-INFON kannen kuvittaja on graafinen suunnittelija **Varpu Kangas**, joka on tänä vuonna työskennellyt Helsingin kaupunginmuseossa.

"Olen työssäni soveltanut museon graafiseen ilmeeseen kuuluvaa värikästä kuviointia, jonka on alun perin suunnitellut **Niina Yli-Karjala**. Iloinen kuosi taipuu moneen, ja kannen idea syntyi sen joulunpunaisten värien ja museon tuoreen Rasvaletti-näyttelyn hilpeän 50-lukulaisen kuva-
maailman kohtaamisesta."

Helliä muistoja museossa

HULLUNA HELSINKIIN -näyttely kaupunginmuseossa Sofankatu 4:ssä esittelee helsinkiläisille rakkaita paikkoja ja kertoo kaupunkilaisten tarinoita 1500-luvulta nykyhetkeen. Näyttelyn taustoja ja muutamia kaupunkilaisten lempipaikkoja käsitellään sivuilla 8–10.

Hakasalmen huvilassa Rasvaletti-näyttely vie nostalgisin valokuvin 1950-luvun Helsinkiin. Näyttelystä ja siihen liittyvästä julkaisusta kerrotaan lisää sivuilla 18 ja 26.

